

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Шавад тира аз беҳирад рӯзгор.

ҲАҶТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

№ 16 (12344)
21 апрели
соли 2022

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

► СОЗАНДАГӢ

«Маърифатпарвар» ба фаъолият пардохт

14 апрел дар шаҳри Панҷакент Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон муассисаи томактабии «Маърифатпарвар»-ро ифтихор карданд.

Ин муассиса дар заминаи дастгирии Ҳукумати мамлакат дар самти фаъолияти бахши хусусӣ аз тарафи соҳибкор Муаззамхон Ансорӣ сохта шудааст. Бино аз 3 ошёна иборат буда, масоҳати умумии он 2400 метри мураббаъро ташкил медиҳад. Дар маҷмӯъ, дар кӯдакстон 400 нафар наврас ба таълиму тарбия фаро гирифта мешаванд.

Муассисаи томактабии «Маъ-

рифатпарвар» аз синфхонаҳои мучахҳази рассомӣ, мусикӣ, рақс, забонамӯзӣ ва толор барои варзиш иборат мебошад. Бо дарназардошти шароити мусоиди таълим, дар маҷмӯъ, 13 гурӯҳи кӯдакон ба тарбия фаро гирифта мешаванд. Бунёди кӯдакстон барои амалишавии яке аз ҳадафҳои асосии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон - фарогирӣ бештар ба таълими томактабӣ мусоидат мекунад.

Дар Муассисаи томактабии «Маърифатпарвар» 40 нафар сокини маҳаллӣ бо ҷойи кори доимӣ таъмин шуданд.

Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон

тадричан аз бехтаршавии имкониятҳо барои таҳсил дар муассисаҳои томактабӣ, миёнаи умумӣ ва олии таълимӣ ёдовар шуда, кормандони соҳаи маорифро барои таълиму тарбияи дурусти насли наврас дар рӯҳияи ҳештаншиносӣ ва омӯзиши илмҳои муосир хидоят карданд.

Таълим дар муассисаи томактабӣ бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ ба роҳ монда шудааст. Шароити мусоиди фароҳамгардида, ки ба стандартҳои байналмилалӣ таълим мутобик мебошад, имкон медиҳад, ки кӯдакон шуруъ аз даврони якуми таҳсил бо бартариҳо ба омӯзиш фаро гирифта шаванд.

► ДУ ҲАБАР

Хонандагони синфҳои 1 аз 25 май ва синфҳои 2-11 аз 1 июн ба таътили тобистона мебароянд

Хонандагони синфҳои 1 аз 25 май ва толибилмони синфҳои 2-11-и муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии мамлакат аз 1 июни соли равон ба таътили тобистона мебароянд. Тавре муовини сардори Раёсати таҳсилоти миёнаи умумии Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Зиёратшоҳ Назруллозода иброз дошт, бо мақсади анҷоми соли таҳсили 2021-2022 фармоиши вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба анҷоми соли таҳсили 2021-2022, аттестатсияи аз синф ба

синф гузаронидан ва хатм дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба тасвиб расид.

Мувофиқи банди 1-и фармоиши мазкур машғулияти таълимӣ дар синфҳои 1-и муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ 25 май ва дар синфҳои 2-11 (12)-и муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, сарфи назар аз шакли ташкили ҳуқуқӣ, 1 июни соли 2022 ба анҷом мерасад.

Дар бандҳои дигари фармоиш гуфта шудааст, ки аттестатсияи аз синф ба синф гузаронидани хонандагони синфҳои 4-8-и муассисаҳои таҳсилоти умумӣ (рӯзона) аз 3 то 10 июн, синфҳои 5-8 ва 10-11-и муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ғоибона аз 3 то 10 июни соли 2022 гузаронида шаванд.

Давраи бақайдгирии «ИМД-2022» то 30 апрел тамдид карда шуд

Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иттилоъ медиҳад, ки давраи бақайдгирии Имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ (ИМД) дар соли 2022 то 30 апрел тамдид карда шуд.

Ба шахсони хоҳишманди иштирок дар «ИМД-2022» тавсия медиҳем, ки ҳуҷжатҳои барои бақайдгирӣ заруриро бо рӯйхати бақайдгирӣ, ки тамдид гардидааст, иваз намоянд.

«ОМУЗГОР»

Мактаби «Спитамен»

14 апрел дар идомаи сафари корӣ дар шаҳри Панҷакент Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар вазъияти тантанавӣ бинои нави муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии № 47 ба номи Спитаменро мавриди истифода қарор доданд.

Бинои нави 3 - ошёнаи муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии № 47 бо маблағгузори Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳри Панҷакент ва Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди корхонаи муштараки «Зарафшон» бунёд гардида, барои 806 хонанда дар ду баст пешбинӣ шудааст. Бинои мактаб бо харчи беш аз 9 миллиону 202 ҳазор сомонӣ бунёд гардидааст.

Бино дорои ҳуҷраҳои корӣ, хонаи омӯзгорон, 17 синфхона, аз ҷумла, синфхонаи фанҳои биология, физика, химия, технологияи иттилоотӣ, лингафонӣ, ҳамчунин, китобхона, ошхона, толори варзишӣ ва маҷлисгоҳ барои 230 нафар мебошад. Муассиса бо компютер, тахтаҳои электронӣ, лавозимот барои гузаронидани озмоишҳо дар дарсҳои физикаву химия таъмин мебошад. Ба ғайр аз ин, дар муассиса биноҳои ёрирасон, ба монанди бӯғхона, анбор ва хонаи посбон сохта шудааст.

Дар Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №47 ба номи Спитамен шаҳри Панҷакент барои татбиқи барномаи «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои

табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» ва омӯхтани забонҳои хориҷӣ тамоми шароит фароҳам мебошад.

Пас аз шиносӣ бо шароити муҳайёгардида дар бинои нави муассисаи таълимӣ Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз хонандагон даъват ба амал оварданд, ки аз имкониятҳои мавҷуда истифода бурда, илмҳои замони муосиро омӯзанд, забонҳои хориҷиро аз худ кунанд ва дар оянда чун шахси соҳибмаърифат ба Ватану давлат хизмат намоянд. Ҳамчунин, Сарвари давлат омӯзгоронро ба таълиму тарбияи насли наврасу ҷавон дар рӯҳияи ҳудодоҳиву ҳудодӯстӣ, ватандӯстиву ватанпарастӣ ва омӯхтани илмҳои муосир хидоят намуданд.

@►► Пойтаи электронии «Омӯзгор»: omuzgor@inbox.ru

Телефони боварӣ: 227-76-86

► ҶАЙЗИ ИСТИҚЛОЛ

Ифтитоҳи Донишкадаи
илмҳои дақиқ ва технологӣ

15 апрел дар шаҳри Хучанд Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон муассисаи таълимии ғайридавлатии Донишкадаи илмҳои дақиқ ва технологӣи Тоҷикистон дар шаҳри Хучандро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

Дар шафати бинои таълими толари варзиш барои бозиҳои волейбол, баскетбол ва футбол хурд мавҷуд аст.

Донишкадаи мазкур дар заминаи эълони солҳои 2020-2040 “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ” баҳри омӯзиши мукаммали ин фанҳо, баланд бардоштани сифати таҳсилот,

Муассисаи таълими аз ҷониби соҳибкорони ватанӣ Нуриддин Қосимов, Комилҷон Комилов ва Насим Нуриддинзода бунёд карда шуд.

Бинои таълими аз 5 ошёна, таххона, 67 синфхонаи таълими, 8 озмоишгоҳи фанӣ, 20 хуҷраи корӣ, 4 синфхонаи компютерӣ ва китобхона бо 4 ҳазору 200 китоби илмию бадеӣ, китобхонаи электронӣ бо 209 ҳазор китоб иборат мебошад.

Донишкадаи навтаъсиси илмҳои дақиқ ва технологияи Тоҷикистон дар шаҳри Хучанд имконият дорад, ки 2 ҳазору 600 нафар донишҷӯро ба таҳсили рӯзона ва фосилавӣ аз рӯи 21 ихтисоси замонавӣ ҷавобгӯи талаботи бозори меҳнат ба таҳсил фаро гирад.

Бо ифтитоҳи донишкада 80 устод ва кормонди техникаӣ бо ҷойи корӣ ва шароити мусоиди фаъолият таъмин шуданд.

тавсеаи тафаккури техникаӣ наврасону ҷавонон таъсис дода шудааст.

Алҳол дар донишкада факултети фанҳои дақиқ ва технологияи инноватсионӣ, факултети муҳандисӣ, бизнес ва идоракунии бо 4 кафедраи таҳассусӣ ташкил гардида, кафедраи умумидонишкадавӣи фанҳои гуманитарӣ ва ҷамъиятшиносӣ амал мекунад. Ҳамаи синфхонаҳо ва хуҷраҳои корӣ ба шабакаи баландсуръати интернет пайваست аст.

Дар назди донишкада курсҳои омӯзиши забонамӯзӣ ва омода намудани доктарагон барои дохил шудан ба муассисаҳои таҳсилоти олӣ ва таҳсилоти миёнаи касбӣ тариқи имтиҳонҳои марказонидашудаи Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шудааст.

15 апрел Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ноҳияи Бобоҷон Ғафуров бинои нави таълимиро барои 840 нафар хонанда дар назди муассисаи таълимии миёнаи умумии рақами 15 ифтитоҳ карданд.

Муассисаи таълимии миёнаи умумии рақами 15 яке аз иншоотҳои таълимии кӯхантарин дар ноҳия мебошад, ки солҳои сиёми асри гузашта сохта шудааст.

Бо гузашти солҳо бинои мактаб фарсуда ва таъмирталаб гардида буд. Ҳамчунин, бо зиёд гардидани аҳолии маҳал синфхонаҳо нокифоя гардида, ба раванди таълиму тарбия таъсири манфӣ мерасонид.

Имрӯз шодию хурсандии устодону муҳассилин ва волидайни онҳо ҳақду қанор надошт, зеро бо дастгирии Пеш-

Бинои нави таълими

вои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мактаб соҳиби бинои наву замонавӣ таълими гардид.

Баъди шиносӣ бо шароити таълим дар бинои иловагии мактаб Сарвари давлат,

муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба сифати қорҳо баҳои баланд дода, омӯзгоронро ба масъалаи таъмини сифати таълим ва хонандагонро ба омӯзиши илмҳои замони муосир ҳидоят карданд.

Кӯдакистони хусусии «Бунёд»

16 апрел Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар

дастури супоришҳои Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон вобаста ба фарогирии бештари кӯдакон ба таҳсилоти томактабӣ амалӣ гардида,

шаҳраки Шайдони ноҳияи Ашт бинои нави кӯдакистони хусусии “Бунёд”-ро мавриди истифода қарор доданд.

Муассисаи томактабӣ бо мақсади иҷрои

онро соҳибқорзан, директори Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди “Бунёд-ҷаҳони орзуҳои Шумо” Истамоӣ Мадалиева сохта ба истифода додааст.

Бинои кӯдакистон аз се ошёна иборат буда, барои 80 кӯдак дар 5 ғурӯҳ пешбинӣ гардидааст. Қабати якум аз хуҷраҳои корӣ, машғулиятгоҳ, толари бозии кӯдакон ва ошхона иборат буда, ошёнаи дуюм ва сеюмро хуҷраҳои хоб ва синфхонаҳо барои гузаронидани машғулиятҳои иловагӣ ташкил медиҳад.

Президенти мамлакат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба сифати қорҳои анҷомёфта баҳои баланд дода, ба ташаббуси соҳибқорзан Истамоӣ Мадалиева

ҷиҳати дастгирии ҳадафҳои Ҳукумати кишвар вобаста ба баланд бардоштани сатҳи сифати таҳсилоти томактабӣ дар ноҳияҳои дурдаст, баҳои баланд доданд.

Тақдими тухфаҳо
ба ҷатимон

16 апрел Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ноҳияи Ашт Маҷмаи фарҳангию фароғатии “30-солагии Истиқлол”, қоргоҳи дӯзандагӣ ва тарабхонаро ба истифода доданд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар тарабхонаи бархавои Маҷмаи фарҳангию фароғатии “30-солагии Истиқлол”, ки мавриди истифода қарор дода шуд, бо 100 нафар ҷатими кулл аз шаҳру ноҳияҳои Ашт, Спитамен, Мастҷох, Зафаробод, Бӯстон ва Истиқлол, мулоқот карданд. Барои ин кӯдакону наврасон дастурхони идона орошта шуда, ба онҳо тухфаҳо тақдим гардид.

16 апрел дар ноҳияи Ашт Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 65-ро ифтитоҳ карданд.

Бинои таълими барои 720 нафар хонанда дар ду баст пешбинӣ гардида, ба маблағи 14 миллиону 500 ҳазор сомонӣ бунёд шудааст.

Бинои мактаб сеошё-

Мактаби нав дар Ашт

на буда, он аз 12 синфхона, 9 синфхонаи фаннӣ, озмоишгоҳ, китобхона, толари варзишӣ, майдончаи варзишӣ, ошхона, деғхона, хавзи об бо ғунҷиши 160 метри мукааб ва 2 соябон иборат мебошад.

Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни шиносӣ бо шароити таълим дар муассисаи нави таълими қорҳои

анҷомёфта баҳои баланд дода, бо омӯзгорону хонандагон суҳбати самимӣ доир

карданд.

Президенти мамлакат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон хонандагонро бо истифода аз шароити муосири таълим ба омӯзиши фанҳои дақиқ, илмҳои муосир, аз худ кардани

забонҳои хориҷӣ ҳидоят карданд.

Омӯзгорон аз Сарвари давлат дастур гирифтанд, ки ба масъалаи баланд бардоштани сифати таълиму

тарбия диққати махсус равона созанд. Хонандагону омӯзгорон барои ин тухфаи арзанда ба Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон изҳори сипоси бепоён карданд.

► ФАЙЗИ ИСТИҚЛОЛ

Ҳадяҳо ба 50 ятим

17 апрел Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳри Исфара Маркази хизматрасонӣ ва меҳмонхонаи «Ширин»-ро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд. Дар маркази хизматрасонӣ ва меҳмонхонаи «Ширин» Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо ятимони кулл, ки дар мактаб-интернатҳои шаҳрҳои Исфара ва Конибодом таълиму тарбия мегиранд суҳбати самимӣ анҷом дода, ба 50 нафар ҷавонону наврасони бо амри тақдир аз падару мо-

дар маҳруммонда тухфаҳои арзишманд тақдим намуданд.

Тухфаҳои Роҳбари давлат аз маҷмӯи сару либоси мактабӣ, аз ҷумла, шиму костюм, пойафзол ва ширинҳои зиёд иборат аст.

Дар ҳамин ҷо, ҳамчунин, ба ятимон зиёфат орошта шуда, ба ҳар кадоми онҳо аз ҷониби Пешвои раёиятпарвар ва хайрхоҳу дурандеши миллат маблағҳои пулӣ ҳадя карда шуд. Тақдими тухфа ва суҳбати самимии Президенти мамлакат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо ятимони кулл боиси хушҳолиашон гардид.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маҳаллаи Ҷӯи

гирифта шаванд.

Ба Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иттилоъ дода шуд, ки айнаи замон дар муассисаи

Кӯдакистони хусусии «Шаҳноз»

Болои шаҳри Исфара кӯдакистони хусусии «Шаҳноз»-ро дар вазъияти тантанавӣ ифтитоҳ намуданд.

Масоҳати умумии иншоот 0,15 гектар заминро ташкил намуда, аз ҷониби сокини маҳаллӣ, омӯзгор Рисолат Яҳёева сохта шудааст.

Кӯдакистони хусусии «Шаҳноз» дорои тахона ва се ошона буда, имкон фароҳам оварда шудааст, то 120 нафар кӯдак ба таълиму тарбия фаро

томактабӣ омӯзиш ба забони тоҷикӣ ва русӣ ба роҳ монда шуда, оянда баҳри омӯзиши дигар забонҳо низ тадбирҳои мушаххас амалӣ карда мешавад.

Дар доираи ифтитоҳи иншоот ба таълимгирандагони ин боргоҳи илму маърифат Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тухфаҳои хотиравӣ супориданд.

17 апрел дар шаҳри Исфара Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Мактаби байналмилалӣ «Контакт»-ро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

Баъди ифтитоҳи иншоот Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо шароити таҳсил дар

Мактаби байналмилалӣ «Контакт»

ин бинои бошукӯҳи таълимӣ шинос шуданд.

Муассисаи таълимӣ аз ҷониби соҳибкорони ватанӣ бародарон Исроил ва Нарзулло Улмасовҳо бо харчи 30 миллион сомонӣ барои 800 хонанда дар

як баст бунёд шудааст.

Дар мактаби байналмилалӣ барои 50 нафар омӯзгор аз дохил ва хориҷи мамлакат ҷойи корӣ муҳайё гардид.

Иншоот тибқи лоиҳа сеошёна ва бинои қисми марказии он чоросоёна мебошад.

Иттилоъ дода шуд, ки масоҳати қитъаи замини мактаб наздики 1 гектар ва масоҳати зери биноҳо бошад, 9000 метри мураббаъро ташкил медиҳад.

Мактаб дорои 40 синфхона ҳар кадоме бо 20 ҷойи нишаст ва тамоми шароити муосири

таълим мебошад. Дар ошонаҳои аз ҷуммат чорум, ҳамчунин, 12 синфхонаи махфилӣ шохмот, расмкашӣ, мусиқӣ, 2 кабинетҳои информатика, химия, биология, физика, омодагии дифоӣ ҳарбӣ, китобхона бо адабиёти гуногун ва китобхонаи электронӣ мавҷуд аст.

Мактаби нав, ҳамчунин, дорои толори маҷлис бо 300 ҷойи нишаст, ошона бо 350 ҷой, иншооти варзишии кушодаву болопӯшида ва майдончаи футбол мебошад.

Иншооти замонавии соҳаи маориф дар партави дастгирӣ сиёсати маорифпарваронаи Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сохта шуда, ҳадаф аз бунёди муассисаҳои наву замонавии таълимӣ тайи солҳои охир дар ҷумҳурӣ фароҳамсозии шароити арзанда барои таълиму тарбияи насли оянда аст.

President.tj

Дар доираи сафари Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ноҳияи Ашти вилояти Суғд 16-уми апрели соли ҷорӣ бо иштироки ёрдамчии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои иқтисодӣ Неъматулло Ҳикматуллозода, вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода, раиси ноҳияи Ашт Шухрат Муҳаммадзода, сардори раёсати маорифи вилояти Суғд Мадина Набизода, директори Маркази татбиқи лоиҳаи сохтмон ва муҷаххазгардонии мактабҳо Умеда Воҳидзода, сардори раёсати сохтмони асосии назди Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Дилшод Сафарзода, омӯзгорон ва хонандагони деҳаи Бободархон муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №7 мавриди истифода қарор дода шуд.

Сохтмони бинои таълимӣ мазкур аз ҳисоби маблағҳои Муассисаи давлатии «Маркази татбиқи лоиҳаи сохтмон ва муҷаххазгардонии мактабҳо»,

Муассисаи таълимии нав дар Понғоз

ки аз ҳисоби Фонди Саудии Рушд маблағгузорӣ гардидааст, бо маблағи 4 млн 200 ҳазор сомонӣ ба анҷом расонида шудааст. Масоҳати қитъаи замини барои иншоот ҷудогардида 2,23 гектарро ташкил медиҳад.

Бинои таълимӣ аз ду ошона бо 528 ҷойи нишаст дар ду баст ва аз утоқи кории директор, хонаи омӯзгорон ва синфхонаи компютерӣ иборат мебошад.

Муассисаи мазкур бо таҷҳизоти зарурӣ пурра таъмин карда шудааст. Инчунин, дар ҳудуди муассисаи таълимӣ бугхона бо назардошти технологияи ҳозиразамон ва дигар иншооти ёрирасон сохта шуда, бинои муассисаи таълимӣ бо системаи гармидиҳӣ таъмин мебошад.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илм

Дар шаҳри Душанбе Конвенсия оид ба ҳуқуқҳои маъёубон мавриди баррасӣ қарор гирифт.

▶ ҲАҶТАИ ВАЗОРАТ

Мактаб соҳиби синфхонаҳои
иловагӣ гардид

Дар доираи сафари кории Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба шаҳри Исфараи вилояти Сугд 17-уми апрели соли қорӣ бо иштироки вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода, директори Агентии сугуртаи иҷтимоӣ ва нафақа Дилмурод Давлатзода, раиси шаҳри Исфара Баҳодур Баҳовуддинзода, сардори раёсати маорифи вилояти Сугд Мадина Набизода, сардори раёсати сохтмони асосии назди Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Дилшод Сафарзода, омўзгорон ва хонандагонии деҳаи Найман 10 синфхонаи иловагӣ, толори маҷлис ва ошхона дар назди муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии № 26 мавриди истифода қарор дода шуд.

Муассисаи мазкур соли 2006 аз тарафи соҳибкор Раҳимҷон Азимов барои 240 ҷойи нишаст сохта шуда, соли 2021 бинобар зиёд шудани теъдоди хонандагон аз тарафи соҳибкори зикргардида ошонаи дуҷуми бино иборат аз 10 синфхонаи иловагӣ, толори варзишӣ барои 260 ҷойи нишаст, маҷлисох барои 160 ҷойи нишаст, ошхона барои 120 ҷойи нишаст, майдончаи сафороӣ ва китобхона сохта ба истифода дода шуд.

Айни ҳол дар муассисаи таълимӣ 409 нафар хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, ба онҳо 25 омўзгор дарс медиҳад.

Боздиди муовини
вазир аз донишгоҳ

14-уми апрели соли қорӣ муовини вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Лутфия Абдуллоҳқозода ва сардори раёсати таҳсилоти олии касбӣ ва баъдидипломии Вазорати маориф ва илм Наврӯз Мирзозода аз вазъи таълиму тарбияи донишҷӯёни Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Ш. Шохтемур дидан намуданд.

Нахуст, муовини вазир Л. Абдуллоҳқозода аз факултетҳои гидромелиоративӣ, агробизнес, идораи замин ва геодезия дидан намуда, бо донишҷӯён ва омўзгорон суҳбати озод анҷом дод. Дар рафти боздид аз факултетҳои мазкур маълум гардид, ки дар ҷуфти якум шумораи ками донишҷӯён ширкат доранд.

Сипас, муовини вазир доир ба иҷрои дастури супоришҳои Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар самти омода кардани мутахассисони баландхаттисос, беҳдошти сифати таҳсилот, назорати давомоти донишҷӯён ба масъулини дастури супоришҳои мушаххас дод.

Ҳамзамон, дастур дода шуд, ки проблемаву мушкилоти ҷойдоштаро дар муҳлати кӯтоҳтарин бартараф намуда, аз натиҷаи қорҳои анҷомдода ба Вазорати маориф ва илм маълумоти муфассал ирсол намоянд.

Мулоқот бо сафир

11-уми апрели соли қорӣ дар маҷлисоҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон вохӯрии муовини якуми вазири маориф ва илм Ҷамшед Ҷуразода бо сафири Ҷумҳурии Литва дар Тоҷикистон Гинтаутас Васюлис доир гардид.

Ҳадаф аз вохӯрии мазкур ба роҳ мондани ҳамкорӣ, хусусан, дар самти илмҳои табиӣ, дақиқ ва риёзӣ миёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва паркҳои технологӣ

ва институтҳои илмӣ-тадқиқотии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Литва, дастрасии бурсияҳои таҳсилоти Ҷумҳурии Литва барои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва инчунин, муҳайё намудани заминаи ҳуқуқӣ, аз ҷумла, қорқарди харитаи роҳи ҳамкорӣ ва таҳияи санади ҳамкорӣ миёни Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маориф, илм ва варзиши Ҷумҳурии Литва мебошад.

Зимни суҳбат қорнибҳо бо изҳори қаноатмандӣ иброз доштанд, ки ҳамеша омодаи ҳамкорӣ ва тақвияту вусъат ёфтани робитаҳои дуҷониба дар самти маориф ва илм мебошанд.

Сохтмони муассисаҳои таълимӣ идома дорад

13 - уми апрели соли қорӣ дар маҷлисоҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон вохӯрии намоёндогони Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон бо намоёндогони Вазорати маорифи Федератсияи Россия баргузор гардид, ки дар он Ҷамшед Ҷуразода - муовини якуми вазири маориф ва илм, Илҳом Камолзода - сардори раёсати муносибати байналмилалӣ Вазорати маориф ва илм, Бурулқо Игор Евгениевич - қотиби аввали сафири Федератсияи Россия дар шаҳри Душанбе, Статура Надежда Сергеевна - сардори раёсати робитаҳои байналмилалӣ Вазорати маорифи Федератсияи Россия, Идрис Газдиев - муовини сардори раёсати робитаҳои байналмилалӣ Вазорати маорифи Федератсияи Россия ва Александр Паркин - директори муассисаи таълимии "Интердом" иштирок намуданд.

Зимни суҳбат иттилоъ дода шуд, ки Созишнома байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Федератсияи Россия дар бораи ҳамкориро дар соҳаи фарҳанг, илму техника, маориф, тандурустӣ, иттилоот, варзиш ва сайёҳӣ 19 сентябри соли 1995, Созишнома дар бораи ғайрирофи мутақобила баробарқунии ҳуҷҷатҳо барои таҳсилоти миёна (умумӣ), таҳсилоти ибтидоии касбӣ ва миёнаи касбӣ (маҳсус) 15 сентябри соли 2004 ва Созишнома байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Федератсияи Россия

дар бораи сохтмон ва таъминоти моддию техникаи муассисаҳои таълимӣ дар шаҳрҳои Душанбе, Қўлоб, Хуҷанд, Бохтар ва Турсунзода, ки таълим бо забони русӣ мебошад, аз 17 апрели соли 2019 бо

бони русӣ дар арафаи анҷомёбист ва қорҳо дар сатми сетҳои берунии маҳаллӣ дар ҳудуди қитъаҳои замин дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ба роҳ монда шудааст.

Дар доираи амалигардонии Со-

мақсади таҳким ва рушди робитаҳои дуҷониба дар соҳаи маориф ба имзо расидааст.

Статура Надежда Сергеевна - сардори раёсати робитаҳои байналмилалӣ Вазорати маорифи Федератсияи Россия таъкид дошт, ки дар рафти боздид аз шаҳру ноҳияҳо маълум гардид, ки айни замон қорҳои оҳану бетонӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии таҳсилоташон бо за-

зишнома байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Федератсияи Россия оид ба сохтмон ва мучаҳҳазгардонии моддию техникаи муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ дар шаҳрҳои Душанбе, Қўлоб, Хуҷанд, Бохтар ва Турсунзода, ки таҳсилоташон бо забони русӣ ба роҳ монда мешавад, сохтмони муассисаи таълимӣ барои 1224 ҷойи нишаст дар як баст идома дорад.

Таъсиси филиали донишгоҳ дар Ёзбекистон

13-уми апрели соли қорӣ дар маҷлисоҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти роҳбарии муовини якуми вазири маориф ва илм Ҷамшед Ҷуразода қаласаи гуруҳи қорӣ бо иштироки намоёндогони вазорату идораҳо ва роҳбарияти Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибқорӣ Тоҷикистон оид ба таъсиси филиали Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибқорӣ Тоҷикистон дар шаҳраки Шарғуни ноҳияи Сарисийи Ҷумҳурии Ёзбекистон аз 15 июли соли 1993 филиали муассиса дар шаҳраки Шарғуни ноҳияи Сарисийи Ҷумҳурии Ёзбекистон таъсис дода шуда, он то соли 1998 фаъолият қардаст. Дар ин давра беш

доир гардид. Зимни қаласаи мазкур иттилоъ дода шуд, ки соли таҳсилоти 1993-1994 бо дастгирӣи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ибтиқори раёсати донишгоҳ (он замон донишқада) тибқи шартномаи тарафайн бо Ҳокимияти ноҳияи Сарисийи Ҷумҳурии Ёзбекистон аз 15 июли соли 1993 филиали муассиса дар шаҳраки Шарғуни ноҳияи Сарисийи Ҷумҳурии Ёзбекистон таъсис дода шуда, он то соли 1998 фаъолият қардаст. Дар ин давра беш

аз 2000 нафар муҳассилин аз Ҷумҳурии Ёзбекистон ба таҳсил фаро гирифта шуда, онро бомуваффақият хатм намудаанд. Фаъолияти филиали донишгоҳ дар шаҳраки Шарғуни ноҳияи Сарисийи Ҷумҳурии Ёзбекистон соли 1998 қатъ гардидааст.

Айни ҳол муносибати дўстиву ҳамсоягии неки ду мамлакат гузариш ёфта, имқонияти дар доираи созишномаҳои ҳамқорӣ байниҳукумати дар соҳаҳои илму маориф дубора таъсис додани филиалҳо,

факултетҳои муштарак, табодули донишҷӯёну омўзгорон ва анҷом додани таҳқиқоти илмӣ муштарак фароҳам гардидааст.

Дар рафти қаласаи гуруҳи қорӣ намоёндогони вазорату идораҳо розигии ҳудро қитъаи таъсиси филиали Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибқорӣ Тоҷикистон иброз доштанд ва интизор аст, ки ҳулосаи ниҳой ба Ҳукумати кишвар ирсол гардад.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илм

▶ ШИНОСОЙ

Намоёндогони Ҳукумат дар шаҳру ноҳияҳо

Бо супориши Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон намоёндогони Ҳукумати кишвар, ки дар қорабиниҳо ба ифтиқори қашни бузурги милли 30 - солагии Истиқлоли давлатӣ дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурий вобаста шуда буданд, вазифадор шуданд, ки давоми даҳ рӯз ба шаҳру ноҳияҳо рафта, оид ба сафарбар қардани мардум ба вусъати қорҳои саҳроӣ, ободонӣ, истифодаи самарано-

ки заминҳои қишт, баҳусус, заминҳои наздиқавлиғӣ бо қормандон вохӯрӣ намоёнд.

Дар ноҳияи Шугнон муовини раиси Қумитаи ҳолатҳои фавқулода ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Имомалӣ Иброҳимзода, дар ноҳияи Ишқошим директори Маркази миллии қонунгузорӣ назди Президенти Ҷумҳурии

Тоҷикистон Иззатуллоҳ Саидзода, дар ноҳияи Роштқалъа вазири энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон Далер Қумъзода бо раисони ноҳия баробари дидан аз қорҳои ободонӣ, рафти қор дар иншоотҳои сохташавандаи марбут ба муассисаҳои таълимиро низ аз назар гузаронданд.

Қ.ҚОЗИБЕКОВ,
«Омўзгор»

Мазҳакаи «Табиби паррон»-и Театри мусиқӣ-мазҳакавии шаҳри Хуҷанд соҳиби ду қоризаи байналмилалӣ гардид.

ОЗМУН

Ғолибони олимпиадаҳо қадрдонӣ гардиданд

Аз 15 то 17 апрели соли қорӣ дар Мактаби байналмилалӣ Президентӣ дар шаҳри Душанбе даври ҷумҳуриявӣ олимпиадаҳои фаннӣ аз фанҳои ҷамъиятӣ-ҳуманитарӣ ва олимпиада аз фанни технологияи иттилоотӣ ба номи Ал-Хоразмӣ барои хонандагони синфи 11-и муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ баргузор гардид, ки дар маросими қушодашавӣ он муовини якуми вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҷамшед Ҷӯразода, муовини вазири маориф ва илм Зиёдулло Абдуллозода, директори Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Савзали Ҷаъфарзода, директори Маркази ҷумҳуриявӣ дарёфт ва рушди истеъдодҳо Тоҷинисо Маҳмадова, намоёндагони раёсату шӯъбаҳои маориф, омӯзгорону волидон ва хонандагон иштирок намуданд.

Ҷ. Ҷӯразода – муовини якуми вазири маориф ва илм иброз дошт, яке аз ҳадафҳои, ки Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон пеш гирифтааст, таҳким бахшидан ба вусъати ҳаракати олимпӣ, дарёфт ва рушди хонандагони боистеъдод мебошад.

Олимпиада аз фанни технологияи иттилоотӣ ба номи Ал-Хоразмӣ барои хонандагони синфи 11-и муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ доир гардид. Дар он вазири маориф ва илм Раҳим Саидзода, муовини вазири маориф ва илм Зиёдулло Абдуллозода, директори ММТ наз-

- Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳри рушди ҳаракатҳои олимпӣ дар ҷумҳуриявиро нисбат ба солҳои қаблӣ зиёд намуда, барои зинаҳои 2 ва 3-юми таҳсилот шумораи онро аз рӯи ҳамаи фанҳои таълимӣ (номӣ, даставӣ ва лоиҳавию ихтироъкорӣ) ба 24 адад расонид.

С. Ҷаъфарзода - директори Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон зикр намуд, ки манзалати ин олимпиада хеле баланд аст, зеро он даври ниҳони ин маъракаи илмию таълимӣ буда, барои то ин зина расидан хонандагон дар се марҳалаи аввали он қомеъ шудаанд.

Сипас, вобаста ба суолҳои иштирокчиён директори Маркази ҷумҳуриявӣ дарёфт ва рушди истеъдодҳо Тоҷинисо Маҳмадова хонандагонро бо шартҳо ва тартиби баргузори олимпиада шинос намуд.

Ҳамин тариқ, 18-уми апрели соли қорӣ дар Кохи “Суруш” маросими ҷоизасупорӣ ба ғолибони даври ҷумҳуриявӣ олимпиадаҳои фаннӣ аз фанҳои ҷамъиятӣ-ҳуманитарӣ ва олим-

ди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Савзали Ҷаъфарзода, директори Маркази ҷумҳуриявӣ дарёфт ва рушди истеъдодҳо Тоҷинисо Маҳмадова, сардори Сарраёсати маорифи шаҳри Душанбе Баҳром Исмоилзода, намоёндагони раёсату шӯъбаҳои маориф, омӯзгорону ва хонандагон иштирок намуданд.

Дар оғози чорабинӣ Р. Саидзода-вазири маориф ва илм иброз дошт, ки таълиму тарбияи насли ҷавони боистеъдод яке аз ҳадафҳои асосии давлат ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шумор рафта, масъалаи дарёфт ва рушди истеъдодҳо ҳамчун самти афзалиятноки соҳаи маориф эътироф шудааст. Бо мақсади дарёфт, дастгирӣ, рушди хонандагони боистеъдод ва фароҳам овардани шароити мусоиди таълимию тарбиявӣ ҷавобгӯ ба талаботи таълимӣ ва амалӣ намудани қобилиятҳои эҷодии истеъдодҳо “Барномаи давлатии дарёфт ва рушди истеъдодҳо барои солҳои 2021-2025” аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардид, ки он дар самти ташаккули ҳаракати олимпӣ, дарёфт ва рушди истеъдодҳо нақши муҳим мегузорад.

Ташкили шароити мусоид имкон

дод, ки хонандагони тоҷик дар дилхоҳ озмуну олимпиадаҳои байналмилалӣ иштирок намуда, ҷойҳои намоёнро сазовор гардида, Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар арсаи байналмилалӣ баланд бардоранд, қайд кард вазири маориф ва илм.

Бояд гуфт, ки дар олимпиадаи мазкур 778 нафар хонанда, аз ҷумла, аз мактабҳои таҳсилоти умумӣ 428 ва аз мактабҳои типӣ нав (мактабҳои Президентӣ, литсей ва гимназияҳо) 350 хонанда иштирок намуданд.

Натиҷаи олимпиада нишон дод, ки аз 778 довталаб 296 хонанда соҳиби ҷойҳои ифтихорӣ (45 медали тилло, 86 медали нуқра, 165 медали биринҷӣ) гардиданд.

Дар ҷамъбасти олимпиадаҳо аз фанҳои ҷамъиятӣ-ҳуманитарӣ ва олимпиада аз фанни технологияи иттилоотӣ ба номи Ал-Хоразмӣ хонандагони шаҳри Душанбе сазовори 116 ҷойи ифтихорӣ (23 ҷойи якум, 26 ҷойи дуюм,

дида, шахру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурий сазовори 22 ҷойи ифтихорӣ (3 ҷойи якум, 5 ҷойи дуюм, 14 ҷойи сеюм) ва Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон сазовори 16 ҷойи ифтихорӣ (2 ҷойи якум, 6 ҷойи дуюм, 8 ҷойи сеюм) гардиданд.

Ба ғолибон медалҳо, ифтихорномаҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва тухфаҳои хотиравӣ тақдим карда шуд. Ҳамчунин, омӯзгороне, ки дар ҳаракати олимпӣ ва омода кардани хонандагон ба ин олимпиадаҳо саҳм доштанд, бо Ифтихорномаи Вазорати маориф ва илм қадрдонӣ шуданд.

Ба хонандагоне, ки дар даври ҷумҳуриявӣ олимпиадаҳои фаннӣ ғолиб меоянд, барои ҷойи якум 100 ҳол, барои ҷойи дуюм 75 ҳол ва барои ҷойи сеюм 50 ҳол муқаррар гардидааст, ки ҳангоми дохилшавӣ ба муассисаҳои таҳсилоти миёна ва оли қасбии ҷумҳурий тавасути ММТ назди Президенти Ҷумҳурии

67 ҷойи сеюм) мақоми якум, вилояти Сугд сазовори 75 ҷойи ифтихорӣ (8 ҷойи якум, 23 ҷойи дуюм, 44 ҷойи сеюм) мақоми дуюм, вилояти Хатлон сазовори 67 ҷойи ифтихорӣ (9 ҷойи якум, 26 ҷойи дуюм, 32 ҷойи сеюм) мақоми сеюм гар-

Тоҷикистон ба ҳолҳои бадастовардаи онҳо илова мегардад.

Бахтовар САҒАРОВ,
қорманди Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илм

КОНФЕРЕНСИЯ

Дар Донишқадаи иқтисод ва савдои ДДТТ бахшида ба Рӯзи илми тоҷик конференсияи анъанавӣ илмию амалии олимону профессорон ва муҳаққиқони ҷавон тахти унвони “Илм, иқтисодиёт ва ҷомеа: муаммоҳо ва роҳҳои баландбардории рақобатпазирӣ захираҳои меҳнатӣ ва неруи зехнӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” баргузор гардид. Директори донишқада,

номзади илмҳои иқтисод, дотсент Ҳомид Ҳошимзода таъкид намуд, ки тайи солҳои охир Ҳукумати Тоҷикистон барои пешрафти фаъолияти инноватсионӣ дар мамлакат, ташаккули низоми самаранок инноватсионӣ, ки ба баланд бардоштани сатҳи технологӣ ва рақобатнокии истеҳсолот,

ба бозори дохиливу хориҷӣ баровардани маҳсулоти инноватсионӣ, суръатбахшии рушди иҷтимоиву иқтисодӣ ва расидан ба ҳадафҳои стратегии миллии мусоидат менамояд, заминаҳои ҳуқуқӣ ва иқтисодиро фароҳам овардааст. Устодон Расулҷон Солиҷонов, профессори қа-

федраи ҷомеашиносӣ дар мавзӯи “Нақши илмҳои ҷомеашиносӣ дар баландбардории имкониятҳои зехнии ҷомеа”, Аюбҷон Юсупов қорманди илмии Маркази илмӣ-тадқиқотии ДИС ДДТТ, профессор оид ба “Рушди инсон ва технологияҳои рақамӣ: муаммоҳо ва ояндабинӣ”

андешаронӣ қарданд. Конференсияи илмию амалии “Илм, иқтисодиёт ва ҷомеа: муаммоҳо ва роҳҳои баландбардории рақобатпазирӣ захираҳои меҳнатӣ ва неруи зехнӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” то 23 апрели соли 2022 дар бахшҳои алоҳида идора хоҳад кард.

Нуъмон РАҶАБЗОДА,
“Омӯзгор”

Барномаи рушди тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар шаҳри Душанбе барои солҳои 2022-2026 тасдиқ гардид.

Ба истикболи 35-солагии Истиклоли давлатӣ дар вилояти Хатлон бунёди беш аз 6 ҳазор бинову иншоот ба нақша гирифта шудааст.

► БА ОЗМУНИ «ПЕШВОИ МИЛЛАТ – ҲОМӢ, АРҶУВОЗ ВА ТАРҒИБГАРИ ЗАБОНИ ТОҶИКӢ»

► ЗАБОНИ МИЛЛАТ – ПОЯИ МИЛЛАТ

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёмҳои ҳамаҷонибаи худ ва дигар суҳбатиҳои худ ҳамаҷун тарғибгари забони номи тоҷикӣ ҳарфҳои пурмазмуни шево мегӯянд.

Зеро забони тоҷикӣ забони зебо, хушоҳанг, шево, рангин, гӯшнавоз, ширин, таъсирбахш, гуворо, ҳаловатбахш, нурпало, поку мавзун буда, он ҳамеша дар инкишоф аст. Забони худро агар ҳар рӯз наомӯзем, аз замона ки ба ҳамаи мо монд. Ҳарчанд гуфтаанд: “Навиштан зи гуфтан муҳимтар шинос”, агар гуфторамонро ба навиштан ҳамаҷун наздик гардонем, боз беҳтар аст. Бояд ифтихор кунем, ки қавму халқҳои дигар ба фарзандонашон номҳои тоҷикӣ мегузоранд: Шохрух, Ҷаҳонгир, Шаҳзод, Комрон, Дилнавоз, Зебо...

Воқеан, перомони номгузори ибро-

дилҳо сурур меоварад ва шоирон онро ба ҷашм ташбеҳ медиҳанд ҳамчун истиора дар шеърҳои истифода мебаранд (наргиси маст). Ҳамин гули зебо дар навишту дар гуфтугӯ ва номгузори ба “Наргиза” мубаддал гаштааст, ки бисёр айбу шармвор аст. Ба монанди ин, номи “Дилфуза” зиёд шудааст, ки бисёр гӯшхорош аст. Калимаи тоҷикӣ “дил” маълум аст, пас, “фуза” чӣ маъно дошта бошад? Номҳои бисёр зебои Дилафрӯз, Дилноз, Дилбар, Дилдор, Дилкаш, Дилбоз, Дилангез, Дилнавоз, Дилнишин, Дилнозук, Дилоро, Дилором, Дилисанд, Дилошӯб, Дилпазир, Дилрабо, Дилҷасп ва садҳо ҷунин номи зебо истода, ҳар хел номҳои бемаъниро интихоб набояд кунем. Боре шундаам, ки номи соф тоҷикӣ “Комрон”-ро “Камрон” талаффуз мекунам. Комрон маънои хушбахтӣ ва бахтиёрӣ дорад, ба коми навозод ангушти асалдорро мемоланд, то ки ҳаёташ ширин шавад. Камрон бошад, баръакси он, бадбахтӣ ва камбағалиро ифода мекунад. Тоҷикон мурғи афсонави Хумо мегӯянд ва аз ин вожа номи Хумоюн пайдо шудааст, ки хушбахтиро

мост ва мо вазирадорм, ки аз рӯи ин ҳидоятҳои ҳомии забон - Сарвари давлатамон амал намоем: “*Ҳар як фарзанди миллат бояд номбардори сазовори гузаштагон ва парчамбардори забону фарҳанги миллати хеш бошад. Он гоҳ мо метавонем дар тарбияи наслҳо дар рӯи муҳаббат ба Модар, Ватан ва забони миллӣ, ки аз муқаддасоти олии эътироф гардидаанд, муваффақ шавем.*” Яъне ба фарзанд наме гузорем, ки маънии хубро ифода кунанд фардо кӯдак дар назди ҳамсолон дар ҳаҷолат намонад. Баъзе номҳо ба тоҷикӣ монанданд, вале дар асл маъни надоранд ё худ маънии манфӣ доранд. Масалан, номи Биморак чӣ гуна маъниро ифода мекунад? Наҳод одам номи морро (ҳазандаро) ба фарзанд монад? Дар асл ин ном Бибимуборак будагист? Одам боғ намешавад, балки Боғбон, Боғдор, Гулбоғ, Боғӣ, Боғигул ва ғайра. Ба ин монанд Фирдавс ё Ҷаннат ва ё Халиқ номгузори кардан низ хушоиянд нест, балки Фирдавсӣ, Ҷаннатӣ ё худ Ҷаннатбӣбӣ, Абдухалиқ ва ё Халиқназар гузорем, беҳтар мебуд. Пеш аз он ки номи ба мардумамон бе-

Забонро азиз шуморем!

зи назар мекунем, зеро “*Ҳар як номи тоҷикӣ нишонае аз симои миллӣ ба шумор меравад ва сарфи назар кардан аз он, пеш аз ҳама, беэътиромӣ нисбат ба забони модар ва давлати худ, ба таъриху фарҳанги миллӣ ва дар маҷмӯъ ба миллату Ватан мебошад*” (Эмомалӣ Раҳмон). Рӯзҳои охир номҳои Шаҳноза, Гулноза, Нигора, Анора, Гулнора, Дилдора ва ғайра зиёд шудаанд, ки ҳатто галатанд. Албатта, соҳиби номҳо айбдор нестанд, балки падару модар ва касони роҳнамои онҳо ё худ идоранишиноне, ки сабаби ном мекунам, гунаҳгоранд. Масалан, номи духтар бояд Дилноз бошад, на ин ки Дилноза. Касоне номи галат мегузоранд, ки аз ҳусну малоҳат ва фасоҳату назокату латофати забони тоҷикӣ баҳравар нестанд, маънии номро сарфаҳм намеравад. Маънии калимаи “дил” қалб аст, “ноз” бошад, карашма, истиғно, адо, ишваро ифода мекунад ва ягон тоҷик “ноз”-ро “ноза” намегӯяд ва “ноз” ба чинӣ латиф тааллуқ дорад. Мегӯянд, ки пасванди “а” номро зебо мегардонад, баръакс, расво мекунад. Дар лугат вожаи “ноза” вучуд надорад, балки калимаи зебои соф тоҷикӣ “нозанин” вучуд дорад, ки ба духтарон ин номро мегузоранд. Аз калимаи тоҷикӣ ноз чандин исми дигар сохтан мумкин аст: нозбӯ, нозгул, танноз, нозанда, нозук, нозукадо, нозукандом, нозукбадан, фараҳноз ва ғайра. Номҳои Нигор, Рухсор, Шаҳноз, Гулноз, Райҳон, Анор, Гулнор, Сарвиноз, Наргис, Дилдор, Дилбар, Садбарг, Марҷон, Муяссар, Парвин, Муаттар ва ғайра номҳои духтаронаанд ва набояд пасванди “а” қабул кунанд. Пуштибони забонамон Пешвои миллат гуфтаанд: “*Номҳо ҳеҷраи воқеӣ ва таърихӣ гузаштаи ҳар қавму миллат мебошанд*”.

Номи зебову шевову гӯшнавоз ҳусни забони моро даҳчанд меафзояд. Ҳуман, номи гулҳо ва растаниҳои хушбӯю хушрӯй ба духтарон гузошта мешавад: садбарг, райҳон, бунафш, анор, наргис, марҷон... Воқеан, гули наргисро ҳама медонад, ки сафед ё зарди хушбӯй буда, дар аввали баҳор мешукуфаду ба

ифода мекунад ва ин ном Хумо ё Хумоюн талаффуз ва навишта шавад, беэҳво расво мешавад. Дар “Қоидаҳои имлои забони тоҷикӣ” (30.06.2021) омадааст: “Чинсияти грамматикӣ калимаҳои иқтибосӣ дар имлои забони тоҷикӣ қорбурд намешаванд: муҳтарам, раис, шоир, адиб, муаллим, котиб, магистрант, аспирант ва ғайра”. Дар забони тоҷикӣ на ҳамавақт пасванди “а” чинсиятро ифода мекунад. Маънои калимаҳои тоҷикиро нафаҳмида, номгузори мекунем, вале аз мазмуни номҳои арабӣ ҳам батамом беҳабарем. Масалан, номи Муҳаммадро Маҳмад мегӯем, ё ба фарзандамон Нурмад ва Мадеъ ном мегузорем, ки таҳқири номҳои аслиянд. Ба ин монанд, Назрулло Назрулло шудааст Назрибӣбӣ Назрибӣбӣ ва Мағфирату-Мағфират. Номи Руқия маънои ҷодугар ва Роҳила бошад, ҳайвони боркашро ифода мекардааст. Дугоникхоро “бо номашон таваллуд шудаанд” гӯен номгузори мекунем, аз ин рӯ, Ҳасану Ҳусейн, Фотимаву Зухро ҷунон бисёр шудааст, ки ҳисобашон гум. Ҳол он ки Ҳасану Ҳусейн дугоник набуданду бо номи Фотимаву Зухро дугоник таваллуд нашуда буд. Фотима сафед буд, бинобар ин, ўро Фотимаи Заҳро ном гузоштанд. Ном инъикосгари забони номи

гоноро мегузорем, аввал ба маънии он мебоист сарфаҳм равам. Ба гуфти тарғибгари забони миллатамон: “*Аммо ин тамоюл набояд сабаби ба забони шевови тоҷикӣ роҳ ёфтани унсурҳои нозари беғона гардад. Аз ин рӯ, мо дар оянда низ дар самти ҳифзу ғиромидошт, тозагии забони давлатӣ ва рушди ҳамаҷонибаи он ҳамаи иқдомоти заруриро амалӣ хоҳем кард*”.

Агар мо миллату давлатро дӯст до-рем, мебояд забони он миллату давлатро низ эҳтиром кунем, зеро “*Забон омили асосии рушди миллат аст ва миллату давлату забон пуштибони ҳамаҷонибаи он*” (Эмомалӣ Раҳмон). Дар забонамон лак андар лак номҳои хушоиянду гӯшнавозу форам мавҷуданд. Бояд эҳтиёт бошему дар номгузори иштибоҳ накунем, то фардо нигарон нашавем. Номи галат ҳусни забонамонро мекоҳонад, бинобар ин зарур аст, ки гуфтаҳои Сарвари давлатамонро ҳамчун шиори ҳаррӯза ба худ қабул кунем: “*Забони рӯзнамоҳ, сухани ровиён, гӯяндагони радио ва телевизион, аҳли қалам бояд шевою гуворо ва аз иштибоҳоти забонӣ ӯрӣ бошад*”.

Ҳақималӣ НАЗАРАЛИЕВ,
омӯзгори МТМУ № 17-и
шаҳри Ҳисор

Беҳдошти вазъи экологӣ

Чанде қабл бо ташаббуси маъмурияти Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Тағйирёбии иқлим ва таъсири он ба обҳои ошомидани Ҷумҳурии Тоҷикистон» бахшида ба эълон гардидани Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор» баргузори гардид. Дар конференсия олимону устодон ва донишҷӯёни муассисаҳои олии касбии минтақаи Қўлоб ширкат доштанд. Муовини ректори донишгоҳ оид ба таълим, номзади илмҳои филологӣ, дотсент Айниддин Халиқзода, аз ҷумла, зикр намуд, ки дар за-

мони муосир проблемаи тағйирёбии глобалӣ иқлим яке аз масъалаҳои зарурӣ ва ҳалгалаби ҷомеаи ҷаҳонӣ ба ҳисоб рафта, таъсири он ба қаламрави Тоҷикистон низ ба мушоҳида мерасад. Кори конференсия бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ дар се бахш: - бахши якум «Усулҳои поксозии обҳои ошомидани Ҷумҳурии Тоҷикистон», бахши дуюм «Беҳдошти вазъи экологӣ, санитарияи эпидемиологияи обҳои ошомидани Ҷумҳурии Тоҷикистон», бахши сеюм «Таъсири тағйирёбии иқлим ба пирияхҳо ва рушди устувори иқтисодиёти кишвар чараён гирифт.

Шариф АБДУЛҲАМИД,
«Омӯзгор»

Човидон монӣ, забони модарӣ!

Дар замони мо, ки ба он, аз ҷумла, раванди ҷаҳонишавӣ хос аст вобаста ба ин ҳолат масоили гуногун миёни аҳли ҷомеа арзи ҳастӣ мекунам, аҳли таълиму тарбияро низ мебояд, ки ба фаъолияти худ таҷдиди назар намоёнд ва махсусиятҳои раванди мазкурро ҳамеша дар мадди назар дошта бошанд. Дар ин раванд масъалаи забонамӯзию забондонӣ мавқеи маҳсус пайдо кардааст.

Нуфузи бештар дарёфтани давлатҳои набақудрат ба соҳибимтиёзӣ эътибормандии зиёди забони ин кишварҳо низ боис мегардад. Аз ин ҷост, ки имрӯз дар арсаи ҷаҳон забонҳои англисӣ русӣ, чинӣ, фаронсавӣ олмонӣ... соҳибнуфуз гардидаанд ва дар саросари олам ҳазорҳо маркази забонамӯзӣ ва ниҳодҳои дигари омӯзиши ба таълими забонҳои мазкур машғуланд. Албатта, рушди иқтисодӣ иҷтимоӣ ва фарҳангии ҳар давлате ба инкишофи забони он ва ғанигардонии захираи лугавиаш, таъвонотар шудани забон мусоидат мекунад. Дар ҷунин вазъият забонҳои дигар метавонанд ба мушқилот дучор оянд; доираи истифодаашон тангтар гардад ва калимаҳои зиёди бегона ба онҳо ворид гарданд...

Вобаста ба ин ҳама масоил мо – тоҷикон низ бояд нисбат ба тақдирӣ забони модариамон набояд бепарво бошем ва пайвасти баҳри ҳифзи мақому мартабаю асолати он ҷидду қаҳд намоём. Забони тоҷикӣ, хушбахтона, беш аз сӣ сол мешавад, ки мақому давлатӣ дорад ва давлати Тоҷикистон ҳомии пушту паноҳи асосии он ба шумор меравад. Дар баробари ин, тамоми сокинони ҷумҳуриро зарур аст, ки баҳри ҳимояву тақвияти забони модариамон пайвасти ҷидду қаҳд намоёнд, зеро ҷунонки мегӯянд, забон моли халқ аст ва танҳо бо ҳастии халқ пояндаву ҷовидонист. Дар ин миён, албатта, аҳли таълиму тарбия масъулияти бештаре ба дӯш доранд. Мактаб маъвои асосии омӯзиши амиқи забони модарӣ ва парвариши муҳаббати самимӣ нисбат ба забон аст. Хушбахтона, забони модарии мо дорои таърихи бостонӣ буда, бо мурури асрҳо хеле устувору ғани ва пуртаво гардидааст. Замоне забони тоҷикӣ (форсӣ) дар саросари олам нуфуз доштааст. Бо ин забон осори илмӣ адабие офарида шудааст, ки дар ақсои ҷаҳон назир надорад ва ҳатто, боиси ҳайрату эътирофи аҳли тамаддунӣ дунё гардидааст. Махсусан, адабиёти бадеии классикӣ, ки ба забони тоҷикӣ офарида шудааст, омили муҳими беэволии ин забон буда метавонад. Зарур аст, ки дар тамоми дарсҳои забону адабиёти тоҷик дар мактаб таваҷҷуҳи ҳамаҷағ аз ҷониби омӯзгорон ба бузургдошти забони тоҷикӣ зоҳир карда шавад. Дар ҳамаи дарсҳо аз фанҳои мазкур дар баробари омӯзиши мавзӯи тарғиби тавсифи забони тоҷикӣ чанд лаҳзаро фарогир бошад. Ба лугатомӯзӣ, риояи имло, ҷумлаорӣ ва қорбастӣ санъатҳои бадеӣ ва ба талаффузи дурусту беҳато диққати маҳсус бояд дод. Махсусан, лугатомӯзӣ дар тақмили пайвасти захираи лугавии шоғирдон аҳамияти ҳоса дорад ва бояд дар ҳар дарс мавқеъ дошта бошад. Бояд ба ҳонандагон дастур дод, ки дафтари лугавиашонро ҳамеша бо худ бигиранд. Азёд кардани шеърҳо дар ситиши забони тоҷикӣ муҳаббатафзои насли наврас хоҳад буд. Зикри он нукта низ муҳим аст, ки дар тарғиби забони модарӣ, таҳкимбахшии муҳаббат ба он тамоми омӯзгорон масъуланд. Захираи лугавии шоғирдон бояд вобаста ба тамоми фанҳо ғани гардад.

Дар чараёни таълими ҳамаи фанҳо омӯзгор бояд ба бегалат будани нақли ҳонандагон назорат бикунанд, галатхоро ислоҳ намоёнд. Аз ҳамаи фанҳо доштани дафтери лугат барои шоғирдон хеле муфид хоҳад буд.

Забони мо ҷаҳони мост, ёрон,
Чароги дудмони мост, ёрон, - гуфтааст шоире. Мо бар он бояд талош намоём, ки забони модариамон ҳамеша пурфурӯгу тавоно бошад, пайвасти ғанитар гардад ва ҷойгоҳи шоистаашро дар арсаи олам ҳаргиз аз даст надиҳад.

Фарзона АХМЕДОВА,
омӯзгори забон ва адабиёти
тоҷики мактаби №7-и
ноҳияи Исмоили Сомонӣ

► СИФАТИ КИТОБИ ДАРСӢ

Математика таваҷҷуҳи махсус мебоҳад

Нашрияи "Омӯзгор" вокунишро зери унвони "Мо бо китобҳои дарсиамон ифтихор дорем" (№26, 1.07.2021) ба мақолаи мо "Забони китоби дарсӣ бояд саҳеҳ бошад"(Ҳ.Бобоев ва Ҳ.Меникулов "Омӯзгор" №23, 10.06.2021) ба нашр расонид. Ин вокуниш бо назардошти чанд омил моро ба навиштани ҷавоб водор намуд.

Мутаассифона, навиштаи муаллифи китобҳои дарсии "Математика-5" ва "Математика-6" Асадулло Шарифзода-ро, ки дар саҳифаи "Вокуниш"-и ҳафтанома чоп шудааст, наметавон вокуниш номид. Зеро аз нахустин ҷумлаҳои мавсӯф равшан мегардад, ки эшон воқеияти мавҷударо во-руна мебинанд. Вазъи ӯ шабеҳи қасест, ки дар гирдоби муҳлике афтадо ва ба умеди ҳимоя аз китобҳои нокис ва пастсифати тартибдодаи хеш ба чор тараф дасту по ме-зананд, роҳи наҷоте намебинанд. Ва дар заъ-фу нотаъвонии хеш ҳаргиз камбудихояшро ба гардан гирифтани намеҳодад ва аз тақризнависон ранҷиданаширо пинҳон на-медорад.

Муқарриз суоли дар ибтидон мақолаи мо омадаро масҳара карда навиштааст: "Эродҳои нахустине, ки ин "муқарризони худнамо" гирифтаанд, истилоҳи тақсими "қунҷақӣ" мебошад".

Муаллифи муҳтарам, аз андешаҳои шумо бармеояд, ки агар камбудиву норасоии китобҳои тартибдодаатон ни-шон дода шаванд, бадӣ будааст. "Хубӣ"-ро Шумо аз чунин "муқарризони худна-мо" ва умуман, аз хонанда дар пинҳон доштани ҳақиқати ва норасоии дар ин китобҳои мавҷуда мебинед?!

Тавре дар боло баён шуд, дар ин во-куниш мебоист баҳс ба таври илмӣ фақат дар доираи эродҳои дар мақолаи нави-сандаи ин сатрҳо баёншуда бояд сурат мегирифт. Вале посухи муқарриз аз ин до-ира фақат ба эродҳои аломати дигари амали тақсим дар тақсимкунии ҳаттӣ, ки муалли-фи китоб ба таври худ онро ба шакли на-вишти ишорати қунҷ иваз намуда, онро тақсими "қунҷақӣ" номидааст, омадааст. Дар асл, истифодаи ишорати амали маз-кур дар тақсимкунии ҳаттии ададҳо на он қадар муҳим аст. Муҳим он ки хонанда ҳангоми тақсимкунии ҳаттӣ, усули дар до-ираи разрядҳои адад ба адади додашуда тақсим намудани ададҳоро аз худ карда, онро амалӣ мустақилона иҷро карда таво-над. Вале муқарриз дар ин вокуниш қариб чоряки мақолаи хешро роҷеъ ба ишорати аломати амали мазкур бахшидааст.

Чунки ҳар як истилоҳот ва ё ин ё он мафҳуми маҳз дар илм қабул мешуда он эъ-тирофи умумро меҳодад. Аз ин хотир, дар ким-кадом китоби ба китобҳои озмоишии дарсӣ ворид шуда, баҳои мусбат гирифта-ни вожаи "тақсими қунҷақӣ", ки муқарриз мисол овардааст, на ба он маъност, ки он ҳатман дар китобҳои дарсӣ мавриди исти-фода қарор дода шавад. Ҳоло вожаи маз-кур дар китобҳои таълимии "Математика" мавриди истифода қарор надорад.

Ҳарфҳои дигари дар ин посух сабтшуда, умуман, мансуб ба эродҳои дар мақолаи нависандаи ин сатрҳо баёншуда нестанд ва дар доираи баҳси мунозирашаванда ба мавзӯи муҳокимашаванда тааллуқ на-доранд. Гузашта аз ин, аксари ин эродҳо тақрори ҳамоно эродҳои беасосе мебошанд (дур аз мақсади муҳокимашаванда), ки муқарриз дар мақолаҳои пешинаи худ ба онҳо ишора кардааст. Онҳо дар ин "воку-ниш" бемаврид ва бемаантик, дохил шуда, ҳарфҳои хушқу ҳолианд.

Дар ин посух далелҳои дар он нишондо-дашудаи муаллифи мақола қобили қабул нестанд. Ӯ менависад: "Бояд иқдор шавам, ки ин истилоҳ ("Тақсими қунҷақӣ" Б.Ҳ.) дар чанд китоби дарсии замони Шуравӣ ва баъди он низ ишора шудааст". Вале ӯ ба-рои ин ҳарфҳои зикрнамудааш, ба сифати далел аз чунин "чандин китобҳои дарсии замони Шуравӣ" ба таври намуна яке аз

онҳоро номбар накардааст. Шояд номбар карда ҳам натавонад. Агар номбар карда метавонист, ӯ дар ин ҷо яке аз онҳоро, ал-батта, ба хонанда нишон меод. Пас, чу-нин "иқдоршавӣ" – ҳои беасоси муқарриз ба кӣ лозиманд?.

Аз тарафи дигар "маълум аст, ки хо-нанда дар ибтидо тарзи иҷро қардани амали тақсими ҳаттиро дар синфҳои ибтидоӣ омӯхтааст. Бо ин мақсад, оё муаллифи китоби дарсии "Мате-матика-5" А.Шарифзода ни-шон дода метавонад, ки дар қадом китобҳои дарси ҳоло амалкунандаи "Математика"-и синфҳои ибтидоӣ вожаи "тақсими қунҷақӣ" истифода шудааст? Агар тавонад, маҳз онро ба хонанда нишон диҳад.

Чуноне ки баён шуд, қоидаи тақсимкунии ҳаттӣ масалан, ба ададҳои дурақама ва ё сарақамаи хонанда дар китоби дарсии матема-тикаи синфҳои ибтидоӣ омӯхтааст. Бинобар ин, дар маводи таъли-мии китобҳои дарсии математи-каи синфҳои минбаъда тақроран дохил намудани ин ё он мавзӯи омӯхташуда ба мақсад мувофиқ на-буд, қобили қабул ҳам нест. "Муаллиф" шояд аз ноогоҳӣ аз методикаи таълим, аз рӯи табуъ завқ худ усули тақсимкунии ҳаттиро тақроран дар ин китоб бемаврид дохил карда, вале дар тасвири матлаб низ қомеъ нашудааст.

Муқарриз менависад: "Сипас, мисо-ли 1-и дар саҳифаи 89 ҷойдоштаи китоби дарсии "Математика-5"-и бандаро наму-на оварда, як саҳифаи пурраи ҳафтаномаи "Омӯзгор"-ро ба ҳамин мисол бахшида, мисли мақолаҳои қаблашон эродҳои зиё-ди пучу беасосе низ ворид сохтаанд"

Муҳтарам А.Шарифзода! "Бо ҳалво гуфтан, даҳон ширин намешавад". Барои ҳарфҳои дар боло овардаатон мисоле, ка-лимоте ва ё далеле барои исбот дар даст надоред.

Аслан, ҳаққонӣ ва ё қалбақӣ будани эродҳои дар мақолаҳои мо омада бояд ба таври илмӣ ва методӣ асоснок, бо нишон додани далелҳои тасдиқкунанда таҳлил ва баррасӣ шуда, баъдан "пучу беасос" номида мешуданд. Вале дар вокуниши муқарриз чунин ҳолат умуман ба назар на-мерасад. Ӯ оид ба ин эродҳо ягон далел ва ё мисолро ҳам нишон наводааст ва шояд нишон дода ҳам натавонад.

Бо ин мақсад, ин вокуниши муқарризро мо қабул надорем ва онро ҳамчун вокуниш ба мақолаи хеш намеҳисобем. Дар ҳамин ҳол андешаи мо: "Қобили қабул набуда-ни усули тақсимкунии ҳаттӣ ададҳоро, ки онро муқарриз ба таври худ дар китоби дарсии "Математика-5" ба хонанда ни-шон додааст ва оиди ин мавзӯ эродҳои моро бидуни нишон додани далелҳои бо-варибарҳи ба таври ҳаққонӣ "пучу беасос" донистааст, бо ҳамоно тарзе, ки онҳо дар мақолаи мо омадаанд, бо ҳамоно тарз ме-монанд.

Муқарриз дар қисмати поёнии мақолааш навиштааст: "Ҳ. Бобоев бо мактуб боз ба редаксияи ҳафтаномаи "Минбари халқ" дар хусуси китоби "Ма-тематика-6" низ муҷрият карда буд. Ман ба он ҷо низ бо чунин мазмун бароятон ҷавоб навиштаам. Метавонед ба редаксия омада, бо ҷавоби ман шинос шавед".

Дуруғи дигари шоҳдори муқарриз он аст, ки ман оиди мавзӯи мазкур ҳеҷ гоҳ бо мактуб ба редаксияи ҳафтаномаи "Минба-ри халқ" муҷрият накардаам.

Дар ин ҳафтанома мақолаи ман бо номи "Санги осие вазнинӣ қунад, набар-дор!" (13.01.2021, №2(1296)) дар хусуси қобили қабул набудани ҳалли як қатор ми-солу масъалаҳои дар китоби дарсии амал-кунандаи "Математика-6" иҷронамудаи "ҳаммуаллиф"-и он (А.Ш) ва камбудихои дигари дар ин китоб ошкоршуда, бо нишон додани мисолҳои воқеӣ, ки онҳо ҳақиқати бебаҳсанд, мавриди танқиди ҷиддӣ қарор гирифтаанд, ба нашр расид.

Аввалан, муқарриз агар метавонист, во-куниши хешро нисбат ба ин мақола маҳз

фақат дар доираи эродҳои дар он баёншудаи муаллиф дар ҳафтаномаи мазкур бояд ба нашр мерасонид. Дигар ин ки, чунин вокуниш набояд ба муаллифи мақола, балки ба хонандагони ин ҳафтанома бояд пешниҳод карда мешуд.

Дар ҳамин ҳол, худдории муқарриз аз нашри вокуниши хеш ба мақолаи "Санги осие вазнинӣ қунад, набардор!"

ва ҳамзамон, бидуни далелҳои исбот-кунанда ба таври ҳаққонӣ "пучу беасос" донистани эродҳои дар ин мақола ва мақолаҳои қаблӣи нашрнамудаи нависан-даи ин сатрҳо далел бар он аст, ки мав-суф чуръати инқори ҳақиқати равшани дар ин мақолаҳо зикрнамудаи муаллифи онро накарда ва дар ин баҳс ӯ эҳтимоли бо муқарризони китобҳои навиштааш қомеъ шудани хешро аз даст додааст.

Барои он ки дуруғтӯӣ набошам, барои далели ҳарфҳои боло дар зер ба таври на-муна ҳалли нодурусти масъалаи 3 – и дар саҳифаи 267, китоби дарсии "Математи-ка-6" иҷронамудаи "ҳаммуаллиф"-и он А.Шарифзода ва инчунин, ҳалли ҳамин масъаларо, ки муаллифи мақолаи "Санги осие вазнинӣ қунад, набардор!" дар матни он ба хонанда нишон додааст, вале муал-лифи вокуниш ин ҳалро "пучу беасос" до-ниста, оиди ин мавзӯ худро ноинсофона ҳақ ҳисобидан меҳодад, меорем. Муайян намудани "пучу беасос" будани қадоме аз ин ҳалҳоро мо ба ихтиёри омӯзгорони фанни таълимии мазкур ва ҳамзамон маҳз ба вичдони "ҳаммуаллиф"-и ин китоб ва ҳаводорони ӯ ҳавола мекунем.

Масъалаи 3. Адади сарақамаеро ёбед, ки он ба кубӣ сумаи рақамҳои баробар бошад.

«Ҳаммуаллиф» барои ҳалли масъалаи мазкур аз баробарии $100a+10b+c=c^3$ (1) исти-фода кардааст, ки он қобили қабул нест. Чунки навишти баробарии мазкур баёнғари шартӣ дар масъала омада нест. Аз ин хотир, дар китоб ҳалли иҷрошудаи ин масъала аз ибтидо то интиҳои он тамоман нодуруст аст.

Бо ин мақсад, дар асоси шартӣ масъа-ла, баробарии мазкур бояд ба таври зайл навишта мешуд: $abc=(a+b+c)^3$ (2), ки ҳалли ин баробариро на ин ки хонандаи синфи 6, балки шояд устои ӯ низ иҷро карда на-тавонад. Баъдан, мо дар зер яке аз усули ҳалли баробарии (2)-ро барои хонандаи синфи 6 нишон медиҳем.

Боиси таъҷҷуб аст, ки «ҳаммуаллиф» баробарии (1)-ро бо чунин шакл навишта-аст: $10(10a+b)=c^3-c=(c-1) \cdot c \cdot (c+1)$.

Вале, савол ин қост, ки ӯ дар асоси ка-дом қоида ба хонандаи синфи 6 ифодаи дар қисми рости баробарии охири он ома-даро ҳосил кардааст? Чунки, ҳангоми таб-дилоти ифодаи c^3-c , дар он қоидаҳои аз қавс баровардани зарбшавандаи умумӣ ва формулаи фарқи квадратҳои ду ада-дро истифода қардан лозим аст. Дар ин ҷо магар иҷроқунандаи ҳалли ин масъа-ла намедонист, ки хонандаи синфи 6 ба чунин қоидаҳо ҳоло шинос нест ва ӯ онҳоро дар синфи 7 меомӯзад?! Агар ме-донист, ӯ чунин масъалаҳои ҳалли онҳо ба мавзӯҳои омӯхташудаи хонандаи синфи мазкур алоқаманд набударо дар ин ки-тоб дохил намекард. Ин худ далел барои исботи ноогоҳии иҷроқунандаи ҳалли масъалаи мазкур аз методикаи таълим аст.

Оре, ҳамин тавр аст! Вале А.Шарифзода иддаҳои солиёни дароз аз санҷиши ҷиддии методӣ гузаштани «китобҳои» ва ҳамзамон, дар синфҳои 5-8 аз фанни ма-тематика таълим доданаширо намудааст. Дар ин маврид, магар ба чунин иддаҳои баённамудаи ӯ бовар намудан мумкин аст. Албатта, не!

Ҳалли масъалаи 3. Агар сумаи рақамҳои адади сарақамаи додашуда масалан, ба адади дурақамаи аз ҳама хурдтарин 10 баробар бошад, он гоҳ кубӣ он ба 1000 адади чоррақамаи аз ҳама хурдтарин баробар аст. Аз ин хотир, бояд дар ин ҷо сумаи рақамҳои адади сарақамаи додашуда, ба адади якрақамаи аз адади дурақамаи 10 хурдбуда баробар бошад. Пас, чунин адад метавонад дар байни кубӣ ададҳои якрақамаи натурали аз 5 то 9 буда, воқеъ бошад. Маълум, ки $5^3=125$; $6^3=216$; $7^3=343$; $8^3=512$; $9^3=729$. Аз ин ададҳои ҳосилшуда, ба шартӣ масъала фақат адади 512 мувофиқ меояд. Ҷавоб:

$512=(5+1+2)^3$. Вале ҳаммуаллиф ҷавоби ин масъаларо чунин овардааст: $125=5^3$; $216=6^3$; $729=9^3$, ки он нодуруст аст. Аммо А.Шарифзода дар ҳамоно мақолаи «Вори-сон киро намебахшанд?» - и навиштааш, ба нишони омӯзгорони мактабҳои деҳот ва олий беҳитории намуда, дар он чунин овардааст: «Қасалии нафаҳмидани шар-ти масъала, на танҳо қасалии омӯзгорони ноҳия аст, баъзе аз омӯзгорони бо таҷрибаи мактаби олий низ аз уҳдаи ҳалли масъалаҳои одии мактабӣ набаромада, ин ё он баҳона пеш меоранд».

Чуноне ки мушоҳида намудем, ҳалли аз ҷониби А. Шарифзода иҷрокардашудаи масъалаи дар боло омада нодуруст буда, натиҷаи ҳосилнамудааш, ба шартӣ дода-шудаи он ҷавобгӯӣ нест.

Дар ин ҷо саволи аслии ин аст, ки оё ҳалли масъалаи болоро иҷро намудаи му-аллифи мақола «пучу беасос» аст? Агар чунин аст, пас, вой бар ҳоли онҳое, ки ин гуна муаллифонро дар ҳайати навишти чунин китобҳои муҳими таълимиӣ нигоҳ медоранд ва солҳост, ки китобҳои онро тақрор ба тақрор чоп менамоянду қасе онҳоро намебинанд ва дар борашон чизе ҳам намегӯянд?

Агар А.Шарифзода ба мақсади ин мақола ва мақолаҳои қаблӣи нависандаи ин сатрҳо сарфаҳм нарафта бошад ва хо-нандагони омӯзгорони муҳтарамро ба гумроҳӣ бурдани бошад, ин мушкили худӣ А.Шарифзода ҳасту ҳалли онро бояд дар худ бичӯяд.

А. Шарифзода дар мақолаи «Ворисон киро намебахшанд?»-и худ ("Минбари халқ" № 55 (325), 1.07.2005) омӯзгорони фанҳои дақиқи муассисаҳои деҳоти ҷумҳуриро таъна задаанд, ки онҳо қасалии нофаҳмидани шартӣ масъалаҳоро доранд.

Ҳалли ба мақсад номувофиқи масъалаи дар боло иҷронамудаи "ҳаммуаллиф"- и китоби мазкур гувоҳ бар он аст, ки ӯ низ ҳамчун омӯзгори ботачрибаи мактаби олий, чуноне ки худ иброз доштааст, дар нафаҳмидани шартӣ масъалаҳо гирифтори чунин беморист.

Муҳтарам А. Шарифзода! Шумо низ омӯзгор – ҳамкаси бо ҳастед. Ҳеҷ қас ҳоҳони бади шумо нест. Тули ин солҳо ба камбудиву нақсонҳои ошкоршудаи китобҳои хеш розӣ нашуда, худро ҳақ ҳисобидан меҳоед. Вале набояд фаромӯш кард, ки математика фанни дақиқ аст, меҳоед - намеҳоед, бояд баъи гуфтор ва ҳалли мисолу масъалаҳои дар китобҳои он омада низ бояд дақиқ ва ба мақсад мувофиқ бошанд.

Ҳоҷӣ БОБОЕВ,
омӯзгори муассисаи таҳсилоти
миёнаи умумии № 14 ба номи
Садриддин Айни, шаҳри Ваҳдат,
Аълоҷии маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

ТАҲЛИЛ

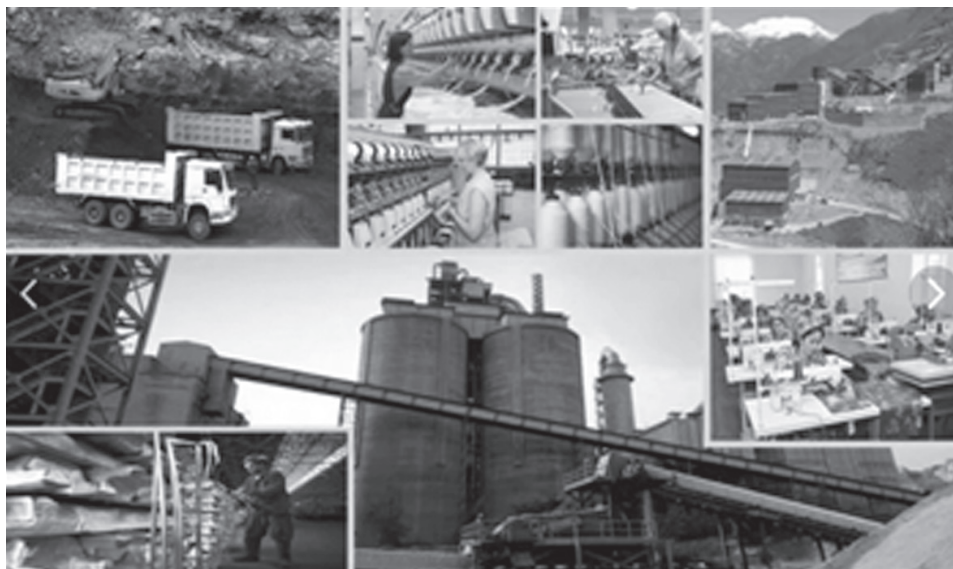
Тоҷикистон дорои захираҳои бойи маъдани кӯҳӣ мебошад, ки ҳар яки онҳо барои истеҳсоли соҳаҳои муҳталифи хоҷагии халқ нақши муайян дорад.

Зимни ироаи Паёми навбатии ҳеш, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пешниҳод намуданд, ки солҳои 2022-2026, Солҳои рушди саноат эълон карда шаванд.

Мақсад аз ин бунёди корхонаҳо, татбиқи технологияҳои инноватсионӣ дар истеҳсолот, роҳандозии истеҳсоли маҳсулоти нав, таъсиси ҷойҳои нави корӣ, тақвияти истеҳсоли маҳсулоти рақобатпазирӣ воридотивазкунанда, содиротӣ ва зиёд намудани ҳаҷми содирот мебошад. Ҷумҳури Тоҷикистон дорои захираҳои бойи табиӣ маъданӣ, аз қабилӣ металлҳои сиёҳ, ранга, қиматбаҳо, нодир сангҳои худчило ва ороишӣ, ангишт ва монанди онҳо мебошад, ки арзиши тасдиқшудаи онҳо садҳо миллиард сомони ро ташкил медиҳад.

Ханӯз аз давраҳои қадим дар қаламрави ҳозираи Тоҷикистон конҳои нуқра, тилло, руҳ, мис, сангҳои қиматбаҳо ва ғайра маълум буданд. Пас аз Инқилоби Октябр вобаста ба барқарор ва инкишофи хоҷагии халқ эҳтиҷот ба сарватҳои зеризаминӣ афзуд. Ин коғуковӣ сарватҳои зеризаминиро дар ҷумҳуриамон тезонид. Дар рафти тадқиқоти геологӣ муайян шуд, ки аксари сарватҳои

Рушди саноати кишвар

зеризаминӣ ба ҳаракати магма ва ба қабати чинсҳои кӯҳӣ дохил шудани он вобаста мебошанд. Маҳз барои ҳамин ҳам аксари сарватҳои маъданӣ дар чинсҳои кӯҳии палеозойӣ воমেҳуранд. Дар дохили онҳо, инчунин, флюорит, булӯри кӯҳӣ ва ғайра дида мешавад.

Тоҷикистон аз ҷиҳати захираҳои баъзе намудҳои конҳои маъдан дар ҷаҳон, дар байни давлатҳои ИДМ, давлатҳои Осиёи Марказӣ мавқеи намоёнро ишғол менамояд. Ҳамаи сарватҳои зеризаминии ҷумҳуриро аз

ҷиҳати таъйиноти хоҷагӣ ба чор гурӯҳ тақсим кардан мумкин аст.

1. Гурӯҳи сӯзишворӣ - энергетикӣ;
2. Гурӯҳи химиявӣ ё маъданҳои ғайриметаллӣ;
3. Гурӯҳи маъданҳои металлӣ;
4. Гурӯҳи сангҳои қиматбаҳо ва маҷмӯаи сохтмон.

Марказҳои асосии истихроҷи металлҳои ранга дар қисмати шимолӣ ва марказии мамалакат - дар конҳои Адрасмон, Анзоб, Исфара, Майхура, Консой, Табашар, Ҷилав, Панҷакент ба

роҳ монда шудаанд, ки онҳо зербунёди иқтисодиёти ҷумҳури мебошанд.

Имрӯз дар Ҷумҳурии Тоҷикистон беш аз 600 кон ва 800 зухурот кашф ва омӯхта шудааст, ки дорои зиёда аз 60 нави ашёи хоми маъданӣ ғайримаъданӣ мебошад. Ҳоло ҳамагӣ дар Тоҷикистон 27 ғоизи захираҳои зикршуда истихроҷ ва коркард мешавад, ки чунин ҳолат барои расидан ба ҳадафи ҷорими стратегияи мо қонекунонда нест.

Аз пешниҳоди Роҳбари давлат мо, омӯзгорони фанҳои табиӣ муассисаҳои таҳсилоти олии кишвар, худро вазифадор мешуморем, ки барои тақвият бахшидан ба ғайриқисмати корхонаҳои саноатии ҷумҳури, инчунин, бо кадрҳои баландиқтисоси ҷавобгӯи талаботи замони муосир мутахассисонро омода намоем, то ки молу маҳсулоти истеҳсолшудаи корхонаҳои ватанӣ дар бозори ҷаҳонӣ рақобатпазир бошанд. Зеро рушди саноат барои таъмин намудани устувории иқтисодиёт, ташкили ҷойҳои нави корӣ, баланд бардоштани иқтидори содиротии корхонаҳои мамалакат ва рақобатпазирӣ он замина мегузорад. Зиёдшавии шумораи корхонаҳои саноатӣ боиси он мегардад, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон аз кишвари воридоткунанда ба кишвари содироткунанда ва дорои саноати гуногун табдил меёбад.

Ҷоҳам КАМОЛОВ,
ассистенти кафедраи идораи
минтақавӣ ва географияи
иқтисодиш ДДД

МАСЪУЛИЯТ

Тарбияи дуруст манфиатовар аст

Соли 2010 лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» ба муҳокимаи сокинони ҷумҳури пешниҳод гардид.

Хангоми муҳокимаи 80 мақомоти давлатӣ, садҳо корхонаҳои муассиса ва дигар ташкилотҳои, инчунин, 11 ҳазор шахрванд тариқи хаттӣ ба Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф, Маркази миллии конунгузорӣ, кумитаҳои кор бо занон ва оила, ҷавонон, сайёҳӣ ва туризм, телевизион ва радио, нашрияҳои расмӣ ва ғайра тақлифу пешниҳодоти худро баҳри мукамал ва қабул кардани ин қонун манзур намуданд.

Ҳамин тариқ, баъд аз чанде, яъне 11 августи соли 2011 Қонун «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» ҳукми амалро гирифт.

Мақсади қонуни мазкур пурзӯр намудани масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд дар рӯҳияи инсондӯстӣ, ифтихори ватандорӣ, эҳтироми арзишҳои миллий, умумибашарӣ ва фарҳангӣ, инчунин, ҳифзи ҳукуку манфиатҳои фарзанд мебошад.

Маълум, ки агар фарзанд дар оила хуб тарбия ёбад, оянда пешбарандаи ҷомеа ва давлат мешавад. Ба тасвиб расидани қонуни мазкур кори кормандони соҳаи маорифро андаке ҳам бошад сабук намуд, чунки пеш аз қабули ин санад ҳама таълиму тарбияро маҳз ба омӯзгор марбут

мешумурданд. Наврасон агар 5-6 соат дар муассиса, яъне дар назди омӯзгор бошанд, миқдори зиёди соат дар хона, дар назди волидайнӣ худ ҳастанд. Назорати қатъии тарафайн, яъне волидайнӣ омӯзгор ба дуруст таълиму тарбия кардани фарзандон нақши муассиреро мебозад. Тибқи талаботҳои дар қонуни мазкур зикршуда, ҳар як падару модар уҳдадор аст, ки баҳри фарзандони ҳеш шароити мусоид фароҳам оваранд ва онҳоро ҳамеша назорат баранд. Ончунон, ки Пешвои миллат дар суҳанронихояшон қайд менамоянд, наврасону ҷавонон таълиму тарбияро маҳз дар оила мегиранд ва мо бояд онҳоро дуруст тарбия намоем.

Мутаассифона, дар ҷомеаи имрӯза волидайнӣро дидан мумкин аст, ки таълиму тарбияи фарзандонашонро маҳз ба муассиса ва ба омӯзгор мансуб медонанд, чунки онҳо дониши амиқи сиёсӣ надошта, аз қонуну муқаррароти давлат беҳабаранд. Омӯзгоронро мебошад ҳар моҳ вохӯриҳо ва ҷорабиниҳои махсус бо падару модарон ташкил намоянд ва мазмуну муҳтавои Қонуни мазкурро ба таври васеъ ба онҳо фаҳмонанд.

Пас мебошад, ки ҳар як падару модар ва мо, омӯзгорон, ҳамачониба ба тарбияи дурусти фарзандон мусоидат намоем, зеро маҳз ҷавонон неруи созанда ва қувваи пешбарандаи ҷомеа ва давлат мебошанд. Мо, омӯзгорон, ҳамеша кӯшиш ба ҳарч медиҳем, ки насли наврасро дуруст таълиму тарбия намуда, онҳоро ба ҳаёти мустақилона ва зиндагии осуда омода созем.

Тоҷибой АЗИЗОВ,
омӯзгори МТМУ №22,
ноҳияи Айӣ

ИННОВАТСИЯ

Яке аз роҳҳои болоравии сатҳи таълим, истифодаи васоити таълимии техника-таҳтаи электронӣ буда, машғулиятҳои таълимии замони муосирро бе истифодаи он тасаввур кардан мумкин нест. Истифодаи чунин технологияи имкониятҳои фаровони таълимиро ба омӯзгорону шогирдон фароҳам меорад. Омӯзгор хангоми машғулият та-

ди машғулиятҳои истифода мебаранд. Албатта, муваффақиятҳои хеле назаррасанд ва бартариҳои истифодаи технологияи нав дар ин самт бараъло ҳис карда мешавад. Аз ҷумла, яке аз усулҳои хуби дарсозхуҷунии хонандагон, тавассути технологияи имрӯза омода намудани вазифаи хонагӣ мебошад. Омӯзгор ба хонандагон супориш медиҳад, ки вобаста ба мавзӯҳои гу-

Машғулият бо тахтаи электронӣ

васути воситаҳои техникаи муосир ба мақсади ҳадафи таълимии худ мерасад. Бо имкониятҳои интернет омӯзгор метавонад маводи заруриро дар дарс истифода кунад. Аз ҳисоби мавод вақтро сарфа намуда, боз усулҳои дигари таълимиро истифода намудан мумкин аст. Дигар омӯзгор барои сохтани абзори асбобҳои аёни майна об накарда, тавассути флеш-корт имкониятҳои васеъро дар тахтаи электронӣ ва тахтаи рақамии универсалӣ пешниҳоди хонандагон мегардонад.

Нақши усулҳои ғайри таълим дар баланд бардоштани сифати таълими фанни технологияи иттилоотӣ бо истифода аз компютерҳои ҳозиразамон хеле самаранок аст. Чанд сол аст, ки дар таълимгоҳи мо омӯзгорони ин фан аз тахтаи электронӣ ва тахтаи рақамии универсалӣ дар раван-

зашта ва оянда хуб тайёрӣ бинанд. Онҳо дар флешка мавзӯи омодакардари чо намуда, хангоми баёни мавзӯи нав аз он истифода мекунанд. Слайдҳо бо овоз ва беасо мешаванд. Бо овоз мушқилтар аст, ба ҳар ҳол хонандае пайдо мешавад, ки слайди боовозро омода мекунанд.

Ин усулро аз синфи панҷум оғоз кардан мумкин аст. Агар хонандагони синфҳои 5 то синфи 11 ин амалро пурра омузанд, тарзи слайд тайёр карданро ёд хоҳанд гирифт. Ба ин васила, хонанда на танҳо бо китоби дарсӣ дар атрофи мавзӯи додашуда кор мебаранд, балки аз дигар мавод, аз ҷумла, аз шабакаи интернет ва адабиёти илмӣ-электронӣ истифода мебаранд.

Фарҳод ХОҶИЕВ,
омӯзгори технологияи иттилоотии
МТМУ №129-и ноҳияи Рӯдакӣ

МАҲОРАТ

«Ватанпарвар»

Дар мактаби таҳсилоти миёнаи умумии рақами 22-и ноҳияи Роштқалъа озмуни ноҳиявӣ «Ватанпарвар» баргузор гардид. Дар он хонандагон аз таълимгоҳҳои Ҷамоати деҳоти Гадоалӣ Курбоншоев, Тусён, Мирсаид, Миршакар, Роштқалъа, Барвоз ва

Сеҷд ширкат намуданд.

Кормандони Ташкилоти ҷамъиятии мададгори мудофия ба донишу қобилияти хонандагон дар истифодаи аслиҳои ҷангӣ, ба қисмҳои ҷудо кардану аз нав барқарор кардани он, сафороӣ, иҷрои амалҳои ҳарбӣ, маҳорати варзишӣ ва ёфтани ҷавоби дуруст

ба саволҳои баҳогузори карданд. Ҷамъбасти озмун собит сохт, ки қисмати зиёди иштирокдорон аз уҳдаи иҷрои шартҳои озмун ба хубӣ баромаданд. Ғолибони ин давр дар озмуни вилоятии «Ватанпарвар» иштирок хоҳанд кард.

Ҷ.ҚОЗИБЕКОВ,
«Омӯзгор»

▶ РОБИТА

«Рӯзи мақомот дар мактаб» чӣ натиҷа дорад?

Ташаббуси навини роҳбарияти ноҳияи Восеъ қадами ҷиддию умедбахше дар масъалаи ҷалб намудани кормандони мақомоти маҳаллӣ ва дигар сохторҳои идоракунӣ давлатӣ ба муассисаҳои таълимӣ мебошад.

ОЁ РАИС РОҲБАРИ СИНФ ШУД?

-Давоми як - ду моҳ мешавад, ки робитаи раиси ноҳия бо муассисаи таълимии мо зич гардида, раис роҳбарии синфҳои 9 “А” ва 11 “Б” - ро худ ихтиёран ба уҳда гирифтааст, - гуфт директори муассисаи таълимии №11-и ноҳияи мазкур Отахони Талбак. Мавсуф илова намуд, ки баъд аз роҳбарии синфҳои мазкурро ба уҳда гирифтани раиси ноҳия Ҷамшед Шарифзода ва суҳбату дарсҳои тарбиявӣ доир намуданашон, майлу рағбат ва фаъолияти хонандагон беҳтар гардид.

- Чанд вақт мешавад, ки ин синфҳо дар муассисаи мо намунавӣ гаштаанд, - афзуд О. Талбак. - Рафтор, дарсҳои ва кӯшишҳои онҳоро миёни дигар синфҳои хонандагон чун намуна мисол меорем. Ин ташаббус ва амали раиси ноҳия на танҳо барои гурӯҳе аз хонандагон, балки аҳли коллектив ва ҳамаи шогирдонии муассисаи таълимии №11 тақони ҷиддӣ бахшид. Ин моро водор мекунад, ки пайваста талош намуда, дар роҳи таълиму тарбияи шогирдон ва иштироки онҳо дар олимпиадаҳои мактабӣ кӯшишу талош намоем.

Барои хонандаи муассисаи таълимии мазкур Абубакр Чориев иштирок дар дарсҳои тарбиявӣ раиси ноҳия ҷолиб ва омӯзанда мебошад.

-Дар дарсҳои тарбиявӣ роҳбари синф (раиси ноҳия) суҳанонашонро дар дафтарам дарҷ мекунам. Ман ба дигар ҳамдеҳагон ва дӯстонам гуфтам, ки роҳбари синфамон раиси ноҳия мебошад, маро бовар накарданд. Ҳоло падару модарам барои дарсҳои дар хона хучраи махсус ҷудо намуда, он хучро бо лавозимоти зарурии хониш таъмин намудаанд. Имрӯз мо аз роҳбари синфамон ифтихор дорем, кӯшиш мекунем, ки бо донишу маҳоратамон дар пешравии муассисаи сахмгузор бошем.

БОЗДИДИ НОБАҲАНГОМИ РАИС АЗ ДАРСҲОИ МАКТАБ

Директори муассисаи таълимии №51 Бунафша Абдулҳаева изҳор дошт, ки гурӯҳи кории Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Восеъ бо роҳбарии раиси ноҳия аз муассисаҳои таълимӣ дидан ба амал меоранд. Дар

ин раванд, раиси ноҳия, муовинон ва дигар масъулон дар дарсҳои мактабӣ иштирок намуда, бо омӯзгору хонандагон суҳбатҳои озод доир мекунанд. Аз ҷумла, 15-уми марти соли равон Шарифзода Ҷамшед бо дигар масъулон ба муассисаи таълимии №51 рафта, дар

ноҳия ва директорони аксари ташкилоту муассисаҳои ноҳиявӣ гузаронида мешавад.

Директори муассисаи таълимии №11 Отахони Талбак афзуд, ки дар “Рӯзи мақомот дар мактаб” масъалаи асосӣ мусоидат дар ҳалли мушкилиҳои муассисаи

муассисаҳои таълимӣ аз фанҳои дақиқ иштирок карданд. Бо хонандагону омӯзгори оид ба шароити имконият, мушкилоти ҷойдошта, ҳамкориҳои падару модарон бо муассисаи таълимӣ ва дигар масоили марбути таълиму тарбия суҳбат орошанд, бо усули дарсгузари омӯзгори аз наздик шинос гардиданд.

- Аллакай дар ҳамаи муассисаҳои таълимии ноҳия омӯзгори дар бораи иштироки наоғони раиси ноҳия дар дарсҳо хабар доранд ва ҳамарӯза бо тайёри ба мактаб меоянд. Яъне, чунин муносибати раиси ноҳия ба соҳаи маориф масъулияти ҳамаи омӯзгориҳо беҳтар кардааст. Масалан, ба муассисаи мо омадаву дар дарси ман иштирок кардани раиси ноҳия бароям ғайриҷашмдошт буд, - изҳор дошт омӯзгори химияи муассисаи мазкур Маснабиев Талабшо. - Пас аз иштирок дар дарс ба ман тавсия доданд, ки дар раванди таълим корҳои амалиро беҳтар ба роҳ монда, дарсро ҷолиб гузарам, то барои хонанда фаромӯшнопазир бошад. Иштироки раиси ноҳия дар дарс бароям неруи тоза бахшид.

РӯЗИ ИСЛОҲИ КАМБУДИҲОИ МАКТАБ

Дар муассисаҳои таълимӣ “Рӯзи мақомот дар мактаб” ташкил карда шудааст, ки ҳар ҳафта бо навбат дар як муассисаи таълимӣ бо роҳбарии раиси

таълимӣ мебошад. Дар ин рӯз ҳуҷҷатҳои санитариву гигиенӣ, беҳатарӣ аз сӯхтор ва дигар мушкилоти ҷойдоштаи муассиса мавриди санҷиш қарор дода мешавад. Маҳз бо чунин шакли қарор дода мешавад. Маҳз бо чунин шакли қарор дода мешавад. Маҳз бо чунин шакли қарор дода мешавад.

Муъулони масоили беҳатарӣ аз сӯхтор ва санитариву гигиенӣ дар робита ба баргузори “Рӯзи мақомот дар мактаб” иттилоъ доданд, ки ҳуҷҷатҳои ҳолати беҳатарӣ аз сӯхтор, инчунин, вазъи санитариву гигиенӣ дар ҳудуди муассиса мавриди санҷиш ва ислоҳ қарор дода шуданд.

ШАРОИТИ ДАРСТАЙЁРКУНИИ ХОНАНДАГОН ДАР ХОНА

- Ба хона омадани раиси ноҳия, шинос шудан бо вазъи зиндагии хонандагон ва шароити дарстайёркунии наврасон иқдоми нав ва омӯзанда мебошад. Ин ҳолатро мо интизор набудем. Чунин муносибати раиси ноҳия масъулияти мо, волидонро беҳтар қард ва суҳбати озода раис бароямон таъсиргузор буд, - изҳор дошт Чориев Аҳад, ки фарзандаш хонандаи муассисаи таълимӣ мебошад.

- Бо раиси ноҳия дар хусуси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд” ва дигар самтҳои таълиму тарбияи наврасон суҳбат кардем.

Хонандаи синфи 9 “Б” - и муассисаи таълимии №53 Нозанин Олимова изҳор дошт, ки баъди ба хонашон омадани раиси ноҳия волидонаш зуд-зуд ба мактаб омада, дар дарсҳо иштирок мекунанд. «Инчунин, қариб ҳамарӯза рӯзноаамро тафтиш намуда, дар бораи омодакунии вазифаи хонагӣ пурсон мешаванд. Дар хона хучраи алоҳидаи дарстайёркунии муҳайё карда шудааст. Омӯзгори мактаб низ муносибаташонро тағйир доданд. Пас аз вохӯри дар хона бо раиси ноҳия, тасмим гирифтам, ки оянда табиб мешавам. Зеро, раиси ноҳия гуфтанд, ки бояд аз имрӯз кӣ шуданамонро муайян кунем ва барои расидан ба он омодагӣ гирем. Акнун фанҳои дақиқро зиёдтар меомӯзам», - афзуд Нозанин.

ИҚДОМИ СОҲИБКОРОН

Дар маҷлиси муассисаи таълимии №53-и ноҳия, бо иштироки раиси ноҳия, муовинон, роҳбарони ташкилоту муассисаҳо, соҳибкорон ва омӯзгору падару модарон ҷамъомад доир гардид. Дар он Муроҷиатномаи омӯзгори ба фаъолини вилояти Хатлон оид ба мусоидат ва дастгирии соҳаи маориф баррасӣ шуд. Ҷавобан ба ин муроҷиатнома соҳибкорони маҳаллӣ барои ҳамкорӣ бо мактабу маориф изҳори омодагӣ карданд.

Оилаи Шайхов, ки дар деҳаи Саъдулло Шарифи Ҷамоати деҳоти «Гулистон»-и ноҳияи Восеъ истиқомат мекунанд, пас аз ин Муроҷиатнома тасмим гирифтаанд, ки дар таъмиру тармими муассисаи таълимӣ саҳм гиранд.

- Агарчи қаблан дар ободони муассисаҳои таълимӣ бетараф набудем, аммо пас аз огоҳшавӣ аз Муроҷиатномаи омӯзгори вилояти Хатлон рағбати сахмгузори дар муҳайёсозии шароит барои таълиму тарбияи насли наврас беҳтар гардид, - гуфт яке аз аъзои оилаи Шайховҳо. - Мо, бародарон, ки худ муассисаи таълимии №37 - ро хатм намудаем, тасмим гирифтаем, ки ба таълимгоҳ кумаки худро расонем. Масалан, бинои асосӣ ва толори варзиши муассиса фарсуда гардида, таъмирталаб мебошад. Аллакай гирду атрофи муассиса сафолакпӯш кардем. Замини назди муассиса гулкорӣ намуда, ниҳолҳои сояфкану мевадиханда шинонидем. Дар таътили тобистонаи мактаббачагон ба таъмири асосиву қорӣ, болопӯш ва гирду атрофи бинои асосӣ ва толори варзиши муассиса машғул мешавем.

С.АЗИЗҶ,
«Омӯзгор»

▶ ФАЪОЛИЯТ

Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №1-и шаҳри Қўлоб яке аз таълимгоҳҳои куҳантарини шаҳр маҳсуб ёфта, бинои он мутааллиқ ба соли 1949 мебошад. Хушбахтона, бо дастгирии хатмкунандаи мактаби мазкур Мирзо Исмоилзода бинои асосии мактаб ба таври замонавӣ пурра азнавсозӣ гардида, ба мактаби замонавӣ табдил дода шуда. Айни ҳол дар муассиса 2550 нафар хонанда ба таҳсил фаро гирифта шудаанд, ки ба онҳо 146 нафар омӯзгор таълиму тарбия медиҳанд. Директори муассиса, бонуи қордону бонарифт Назира Ҳайдарова соли ҷаҳорум аст, ки дар ин таълимгоҳ фаъолият дорад. Ӯ меғӯяд, ҷамъбасти соли таҳсили 2020-2021 нишон дод, ки 182 нафар хонанда синфи 11-ро хатм намуданд, ки аз онҳо 140 нафарашон тариқи ММТ ба муассисаҳои олии касбӣ ва коллеҷҳо дохил шудаанд,

Таълимгоҳи пешсаф

ки 112 нафарашонро духтарон ташкил мекунанд. 15 нафар дастпарвари мактаб ба муассисаҳои таҳсилоти олии Федератсияи Россия дохил шуданд. Соли қорӣ муассисаи таълимиро 196 нафар хонанда хатм хоҳанд кард. Натиҷаи санҷиши рейтингӣ сифати дониши хонандагон дар қорӣ сеюми соли таҳсил собит намуд, ки аксарияти хатмкунандагони мактаб бо баҳои арзанда қорӣ сеюмро ҷамъбаст намуданд. Ба таъкиди Н.Ҳайдарова, сатҳи дониши хатмкунандагон сол то сол беҳтар гардида истодааст. Аз ҷумла, 18 нафар хонандаи мактаб дар озмунҳои фан-

ни вилотӣ ширкат варзида, аз фанҳои алоҳида ғолиб баромаданд. Дар даври ҷумҳуриявӣ бошад, хонандагони синфи 10 М. Тағоева ва Г. Тоҷиддин аз фанҳои забони давлатӣ ҷойҳои дуҷумо сеюм ва хонандаи синфи 11 О. Холикова аз фанҳои химия ҷойи сеюмро соҳиб гаштанд. Бо ташаббуси омӯзгори тарбияи ҷисмонӣ Д. Юсупов 27 нафар хонандаи синфҳои 10-11 аз рӯи намуди варзиши таеквандо – кюшинкай машқ мекунанд. Соли қорӣ Сорбон Каримов, хонандаи синфи 11 ва Азамат Наботов, хонандаи синфи 10 дар мусобикаи ҷаҳонӣ оид ба ин наъви варзишӣ

дар шаҳри Туркия сазовори ҷойи якум гардиданд. Дар таълимгоҳ аз рӯи нақша ҳар ҳафта қораниҳои фарҳангӣ-оммавӣ дар сатҳи баланд бо иштироки омӯзгору хонандагон ва падару модарони онҳо гузаронида мешавад. Бояд қайд намуд, ки маъмурияти муассиса барои баланд бардоштани савияи дониши касбии омӯзгори тамоми шароитҳоро муҳайё кардааст. Ҳамин аст, ки 67 нафар омӯзгори мактаб аз курси салоҳиятнокии гурӯҳи фанҳои табиатиносии гузаштанд. Омӯзгори мактаб Парвина Мадисоева – забон ва адабиёти тоҷик, Бахтинисо Ятимова - забони русӣ, Сайёра Муқимова – физика, Гулнора Ғафурова – таърих ва Бахтинисо Раҳимова – забони давлатӣ дар озмуни шаҳрии «Омӯзгори сол - 2021» иштирок намуда, сазовори ҷойҳои ифтихорӣ гардиданд. Маъмурияти муассиса барои баланд бардоштани сифати таъ-

лиму тарбия ва мустаҳкам намудани заминаи моддӣ-техникии таълимгоҳ доимо кӯшиш ба харҷ медиҳад. Дар соли таҳсили 2021-2022, дар ҳамкорӣ бо соҳибкору шахсон саҳоватпеша 29 компютер, 4 тахтаи электронӣ ва 1 видеопроектор ба муассиса тақдим гардидааст. Айни ҳол дар муассиса 50 синфхона, 4 синфхонаи фаннии технологияи иттилоотӣ, 2 синфхонаи фаннии технологияи меҳнат (духтарона ва писарона), 3 синфхонаи фаннии забони хориҷӣ (англисӣ), 3 синфхонаи фаннии забони русӣ ва маркази инкишофи кӯдак фаъолият мекунанд.

Бояд таъкид дод, ки омӯзгору хонандагони мактаб мақсад доранд, ки дар таътили тобистона як кабинети методии мучахҳаз бо тамоми воситаҳои айёни ва дастуру маводи дидактикӣ таъсис диҳанд.

Шариф АБДУЛҲАМИД,
«Омӯзгор»

Дар шаҳри Хуҷанд коргоҳи истеҳсолии «Хуҷанд-Могилёвлифтмаш» ифтитоҳ гардид.

ТАЪЛИМИ БОСАЛОҲИЯТ

Бартарии низоми нав

Мо шоҳиди онем, ки ҷаҳони муосир дар тараққиёти мунтазам аст ва талаботи бозори меҳнат низ нисбат ба кадрҳои оянда тамомам дигаргун мешавад. Аз ин хотир, муносибат низ ба таълим куллан тағйир ёфт ва чанд сол боз рӯй ба низоми нави дигари таълим - салоҳиятнокӣ овардаем.

Салоҳият маҷмуи дониш, малака ва маҳорати ба ҳам пайвандест, ки бо мақсади ҳалли масъалаҳои мушаххаси ҳаётӣ (ичтимоӣ, иқтисодӣ сиёсӣ), маърифатӣ ва касбӣ равона карда мешавад. Дар баъзе адабиёти илмӣ мафҳумҳои салоҳият, қобилият, малака ва маҳорат муштарак истифода мешаванд. Дар асоси ин нуктаҳо ба хулоса омадан мумкин аст, ки шахси босалоҳият амалеро хуб, қобилиятмандона ва боэътимод иҷро карда метавонад.

Муносибати босалоҳият тақвиятбахшандаи тамоми маълумоти фанҳои таълимӣ мебошад. Низоми салоҳиятнокӣ қолабҳои муайяни худро дорад ва аз таълими анъанавӣ ба кулӣ фарқ мекунад, зеро низоми мазкур талаб менамояд, ки дар рафти дарс на омӯзгор, балки муҳассилин бояд ғаёл бошанд. Омӯзгор бояд бо муаммогузори раҳнамоӣ қобилияти эҷодкорӣ, ҷустуҷӯкорӣ ва ғаёлнокии шогирдонро бедор намуда тавонад. Шакли асосии дарсдиҳӣ дар ин низом муаммогузорӣ, саволу ҷавоб, кори дунафара ва гурӯҳӣ, муҳокимаи рӯбарӯи хонандагон, арзёбии ҳамаҷаҳона, ҳавасманд намудани хонандагон, водор кардани онҳо ба хулосабарорӣ ва истифода аз усулҳои ғаёли таълим мебошад. Дар низоми салоҳиятнокӣ таҷрибаи ҳаётӣ ва дониши захиравии муҳассилин барои ҳалли масъалаҳо басо муҳим аст, яъне донишомӯз дар раванди дарс озод буда, андешаҳои худро дар така ба таҷрибаҳои ҳаётӣ баён мекунад ва омӯзгор дар ин раванд пешбурди корро ташкил менамояд. Аз ин бармеояд, ки пеш аз ҳама худӣ омӯзгор бояд салоҳияти хуби тадрисдиҳӣ дошта бошад, то барои салоҳиятнок таълиму тарбия намудани хонандагон саҳмгузор гардад.

Албатта, банда бо ин суханон низоми анъанавиро дар мадди дувум гузоштанӣ нестам, зеро хангоми тадрис мавзӯҳои ҳастанд, ки омӯзгор наметавонад таълими онҳоро пурра бо муносибати салоҳиятнокӣ ба роҳ монад. Дар ин хангом мо, омӯзгорон, боз ба усули анъанавии таълим рӯй меорему така мекунем, вале низоми салоҳиятнокӣ имрӯз тавонист омӯзгору донишомӯзро аз ҷорчӯбаи якрағ берун кашад. Имрӯз омӯзгор пайваста дар ҷустуҷӯи идеяҳои наву роҳу усулҳои гуногуни таълим аст ва донишомӯз низ вобаста ба талаботи вазъияти ба амаломата қўшиш намуда истодааст, ки меҳвари дарсро ташкил диҳад. Бешубҳа, дар ин раванд раҳнамову роҳбалад ва водоркунанда омӯзгор аст.

Аҳамияти ин низомро дар бисёр пахлуҳои таълим дидан мумкин аст. Чи тавре ки дар боло зикр намудем, ҷустуҷӯкории омӯзгору донишомӯз яке аз пахлуҳои аҳамиятнокӣ ин раванди таълим маҳсуб меёбад, чун талаботи бозори меҳнати имрӯза аз ин иборат аст ва қолаби якрағ мувофиқ ба меъёрҳои замони муосир нест. Ҳамзамон, имрӯз ба ҷомеаи мо новобаста аз навъи соҳа мутахассисоне заруранд, ки ҳамаҷониба ташаккулёфта, таҷрибанок, соҳибистеъдоду қобилиятнок, озодбаён бошанд ва барои пайдову тақвият додани ин сифатҳо дар хонанда низоми салоҳиятнокӣ таълим хеле муфид аст.

Ман ҳамчун як мутахассиси ҷавон ин низомро хеле хуш пазируфтам ва мунтазам қўшиш менамоям, ки дарсҳоямро тариқи муносибати салоҳиятнокӣ ба таълим гузаронам. Зеро агар ин равандро бо низоми таълими анъанавӣ киёс кунем, гуфтан мумкин аст, ки як андоза қолабшикани муфид ба чашм мерасад. Қобилияти озодона баён кардани фикр ва мустақилиятнокӣ дар донишҷӯён боиси боз ҳам инкишофи нутқи шифоҳии онҳо мегардад, ки ин яке аз мақсадҳои асосии таълими фанни забони тоҷикӣ мебошад.

Анисаи СУБҲОНЗОД,
омӯзгори кафедраи забони давлатии коллеҷи
тиббии шаҳри Хучанд ба номи Ю. Исҳоқӣ

ТАҶРИБА

Вазифаи муаллим дар дарс аз он иборат аст, ки раванди баҳсу мунозира, назорат, ғаёлияти хонандагонро барои иҷро шудани мақсади дарс мутобиқ созад. Ба ин маънӣ омӯзгор бояд дараҷаи камолоту ягонагии аҳли синфро ба ҳисоб гирифта, ба он муваффақ шавад, ки ҳар як хонанда дар мувоҳиса ширкат варзида, ба ҳарифаш беҳурматӣ накунад.

Дар ин гуна ҳолатҳо барои маро-

бахсу мунозираҳо сарварӣ мекунаду ҳалос. Барои он ки вазифаи барандагии ӯ ба гӯяндагӣ табдил наёбад, зарур аст, ки қироати матни таҳлилшавандаро ба як хонанда ва хониши саволу супоришхоро ба талабаи дигар супорад.

Пеш аз ҷавоб гуфтан ба савол онро бори дигар хондан лозим. Ба хонандагон зинҳор «шумо маро нафаҳмидед» нагӯяд. Бехтар аст, ки бигӯяд: ман фик-

медихад?», «Оё сухани шумо ба масъалаи муҳокимашаванда алоқа дорад?».

Дар сурати пеш нарафтани мувоҳиса муаллим метавонад, ки аз хонандагон бипурсад: «Оё ин фикр аз фикре, ки пештар иброз гашт, фарқе дорад?», «Магар мо баҳсро аз таҳлили ин андеша кор карда будем?».

Ба омӯзгор лозим аст, ки дар баробари анҷом ёфтани ҳар як лаҳзаи мувоҳиса фикру андешаҳои баён-

Дарси мувоҳисавӣ - омили пешрафт

му мақсади дарсро ба хубӣ дарку эҳсос намудани хонандагон муаллим бояд ҳамаи имкониятҳоро истифода барад. Рафтору кирдор, табиӣ ва бо хонандагон озодона муносибат карда тавонистани муаллим низ ба талаботҳои таъсири манфиатбор дорад.

Ба андешаи мо, бехтарин усули гузаронидани дарсҳои мувоҳисавӣ дар синф, ба вучуд омадани вазъияти ҳамкорӣ мебошад. Ин усул шаклан ҳуссияти дастурӣ дошта, мазмунан ғайри дастурӣ аст. Гап дар ин аст, ки омӯзгор дар мувоҳиса нисбат ба масъала аз ибрази фикру ақидаҳои хеш ва муҳокимаронӣ худдорӣ кунад. Вай асосан ғаёлияти хонандагонро ба фаҳмиши мақсади дарс равона сохта, бо шахру эзоҳи баъзе баромадҳо маҳдуд мешавад. Дигар ин, ки муаллим бояд ҳар як фикру андешаи иброзшударо бидуни танқид ё тақдир гӯш кунад.

Дар дарс вазифаи омӯзгор танҳо роҳбарӣ кардан аст. Вай ба раванди

ру андешаамро дуруст баён карда на-тавонистам.

Муаллим набояд дар хонандагон таассуроте ба вучуд орад, ки аз касе озурда шудааст. Агар муаллим ба савол имкони якбора ҷавоб доданро надошта бошад, бехтар аст, ки маънидоди онро ба мавриди дигар гузорад.

Агар дар рафти мувоҳиса ҳолати аз мавзӯ дурравӣ ба вучуд ояд, аз хонандагон пурсидан лозим: «Ин гуфтаҳо ба кадом ҷиҳати андешаҳои иброзгашта дахл дорад?», «Ин муҳокима ба мо чӣ

шударо хулоса намояд. Дар ин маврид вай метавонад, ки диққати хонандагонро ба фикру мулоҳизаҳои баҳснок равон созад. Мақсади хулосабарорӣ дар хонандагон ба вучуд овардани ҳамфикрӣ набуда, балки ҷамъбасти лаҳзаи муҳокима мебошад.

Аз ин рӯ, ин ҷамъбаст бояд фикру андешаҳои баёнкардаи ҳамаи хонандагонро дарбар гирад. Табиӣ аст, ки дар сухани ҷамъбасти омӯзгор кинояву пичинг ва писханду тамасхур набояд ҷой дошта бошанд.

Тарзи иштирок дар муҳокима низ басо муҳим аст. Нахустин аломати хуб будани муҳокима дар он, иштирок намудани ҳамаи хонандагон аст. Вале баъзан, чунин мешавад, ки дар муҳокима якҷанд кас ғаёл буда, аксарият хомӯш меистанд. Қўшиш намудан лозим, ки дар муҳокимаи масъалаи пешниҳодшуда ҳама иштирок кунанд.

Ислом КАЛАКОВ,
омӯзгори калони кафедраи
андоз ва андозбандии ДДМИТ

ПЕДАГОГИКА

Сифатҳои шахсии мураббия

Мақсад аз педагог, мураббия, тарбиятгар, омӯзгор будан иҷро намудани маҷмуи дастур ва нишондиҳандаҳои педагогӣ, психологӣ ва методие мебошад, ки ҳамаи онҳо бо кўдакон чӣ тавр қору рафтор карданро меомӯзанд. Маҳорати касбӣ, шавқу ҳавас ва худшиносии мураббия дар мақсади педагогӣ-таълиму тарбия ва инкишоф додани шахсияти кўдакон зоҳир мегардад.

Сифатҳои шахсии мураббия аз рӯи чунин ҳислатҳои ӯ муайян карда мешаванд:

- мақсади педагогӣ;
- одоби педагогӣ;
- маҳорати педагогӣ;
- хушёрии педагогӣ;
- фарҳанги муоширати педагогӣ.

Мақсад аз педагог будан омӯхтани муносибати шоиста бо одамон, бо аҳли ҷамъият, дарки дурусти табиат ва ҳодисаи воқеаҳои атроф мебошад. Ҷавҳари асосии ғаёлияти омӯзгорро дўст доштани кўдакон ва меҳру муҳаббат ба онҳо ташкил медиҳад.

Асоси ғаёлияти таълимию тарбиявии мураббияро ғамхорӣ нисбат ба насли наврас ифода мекунад. Мураббия зан, модар, тарбиятдиҳандаи насли наврас аст. Ҳар як фард, хоҳ хурд бошад, хоҳ бузург, талабот ба дўстдориро меҳрубонӣ дорад. Кўдаконе, ки дар муассисаҳои томактабии гуногун фаро гирифта шудаанд, меҳру навозиш ва дўстдориро модаронро дар симои амали мураббия дидан меҳоянд. Қонёе гардонидани талаботу хоҳиши маънавии кўдак бояд мақсад ва вазифаи асосии мураббия бошад.

Бинобар ин, аз ӯ талаб карда мешавад, ки “худо ба мавқеи кўдак гузарад” (Н.К.Крупская) ва олами ботинии тарбиягирандаи худро хуб донад.

Мураббия будан дар кўдакистонҳо

иҷро намудани уҳдадорихоеро талаб менамояд, ки онҳо барои таълиму тарбияи кўдакон ҳамаи шароитро муайян менамоянд. Муҳофизат кардани ҳаёту саломатӣ ва тансихати кўдакон, ташкил намудани барномаҳои тахсилоти алтернативӣ, иштирок кардан дар баланд бардоштани фарҳанги педагогии волидон, худомӯзӣ ва тақмил додани донишу маҳоратҳои касбӣ ва иштирок дар ҷорабиниҳои методӣ, илмӣ ва тадқиқотӣ дар ғаёлияти мураббӣ аҳамият ва мавқеи маҳсус дорад.

Мураббия бояд бо одоби педагогии худ аз наомяндагони касбу ҳунари дигар фарқ намояд.

Одоби мураббия, пеш аз ҳама, рноя намудани меъёрҳои ахлоқӣ хангоми муошират бо кўдак, волидон, ҳамкасбон ва одамони гирду атроф аст, ки асоси онро ҳурмату эҳтиром ташкил медиҳад. Эҳтиром кардани шахсияти кўдаку волидон зинабахши одоби рафтори ҳамаи мураббия мебошад. Дар муайян намудани маҳорати педагогии мураббия ба назар гирифтани тамоми амалу ҳаракатҳои ӯ ҳатмист.

Дараҷаи ғаёлияти мураббия дар маҳорати муошират карда тавонистан, маҳорати ташкилотчиӣ, маҳорати иҷтимоии ӯ, ки он дар хондани шеър, расмқашӣ, сохтани бозичаҳо, рақс кардан, суруд хондан ва ғайра ифода мегардад, инъикос меёбад. Соҳиби маҳорати иҷтимоӣ будан ба мураббия имкон медиҳад, ки худро чун шахси эҷодкору қобилиятнок нишон диҳад ва сазовори эҳтироми атрофиён бошад.

Аз ин рӯ, зимни муайян намудани ҷойгоҳ ва нақши маводи дидактикӣ методу усулҳои тарбия, шаклҳои ташкили таълим дар ҳошияи иҷрои талаботи психологию педагогӣ дар раванди тарбия ба масъалаи муҳим табдил меёбад.

Тарбия аз ҳона ва баътар аз боғча ва таълимгоҳҳо сарчашма мегирад. Мураббия ҳама вақт сабабҳои бурду бохти худро бояд таҳлил намояд ва барои барқарорсозии камбудихою норасоҳои касбии худ қўшиш намояд. Муайян созад, ки мақсаду вазифаҳои дар пеш гузошташ то чӣ андоза иҷро мешаванд. Хушёрӣю зиракии педагогӣ дар он ифода меёбад, ки ҳолати рӯҳии кўдак пайваста зери назорат бошад. Нисбат ба ҳар амали кўдак неқбин бояд буд.

Мо дар коллеҷи омӯзгорӣ барои баланд бардоштани маърифати донишҷӯён, ки қисмате аз онҳо мураббияи ояндаанд нақшаю ҷорабиниҳои фарогир таҳия намуда, мунтазам дар ин самт корҳои тарбиявӣ баргузор менамоем. Аз тарафи омӯзгорони кафедраи педагогика ва психология мунтазам дарси кушод, семинар ва маҳфилҳо вобаста ба маҳорати педагогии мураббияҳо ташкил карда мешаванд. Дар ин мавзӯи силсилаи мақолаҳои кормандони мо ба ҷоп мерасанд.

Он омиле, ки донишҷӯёнро ихота карда, ба инкишофи онҳо таъсир мерасонад, муҳити таълиму тарбия ва ё омӯзиш мебошад. Муҳити таълиму тарбия барои муносибат ба баҳогузори донишҷӯён (ҳимояи қорҳои курсӣ, ҳимояи рисолаи хатм, худбаҳодихою, якдигарбаҳодихӣ...) аҳамияти маҳсус дорад. Ба ифодаи дигар, ба таркиби муҳити таълиму тарбия ҷобачо гузори чихози синф меъёрҳои беҳдошти муносибати омӯзгор ба маводи таълиму тарбия дохил мешавад.

Гулбаҳор РАҲИМОВА,
омӯзгори педагогика ва
психологияи коллеҷи омӯзгори
шаҳри Душанбе
ба номи Х.Маҳсумова

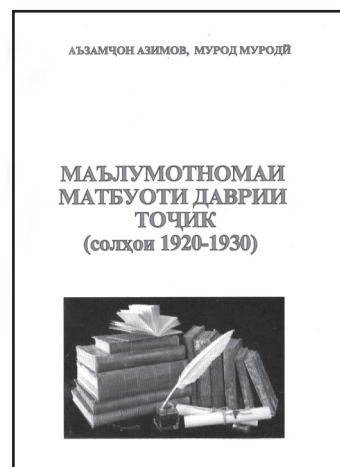
► КИТОБИЁТ

Рисолаи судманд доир
ба таърихи матбуот

Матбуот оинаи тамомнамои ҷомеа буда, дар ҳама давру замон тавонистааст дар инъикоси дастоварду пешравиҳои маърифатнок намудани омма нақши муассир гузорад. Он неруи пешбаранда ва таъсиргузор ба афкори омма маҳсуб меёбад. Дар оғоз матбуот, агар аз як тараф, тарғибгари ғоявию идеологияи Ҳукумати Шӯроӣ бошад, аз ҷониби дигар, вазифаи маърифатнокии ҷомеаро иҷро менамуд, ки имрӯз ин омилҳо аҳамияти бештаре касб кардаанд.

Омӯзиши таърихи матбуот низ аз масъалаҳои муҳими таҳқиқот дар соҳаи журналистика ба ҳисоб меравад ва дар ин замина пажӯҳишҳои фарогирро тақозо мекунад. Бо таъсиси Ҷумҳурии Мухтори Шӯравии Тоҷикистон ва таъдиди он ба Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон матбуоти тоҷик ба марҳилаи нав ворид гардид ва теъдоди зиёди нашрияҳо таъсис ёфтанд, ки ҳамчун аввалин неруи таъсиррасону роҳнамои мардум хидмат мекарданд. Фаъолияти корхонаву муассисаҳо, заводу фабрикаҳо, дастовардҳои замони нав ва бозбодии хидмати ашхоси маъруфу шинохта дар саҳифаҳои нашрияҳои он давра ҷойгоҳи асосӣ дорад. Доир ба таърихи матбуоти тоҷик аз ҷониби донишмандони тоҷик И. Усмонов, Д. Давронов, Қ. Расулиён, М. Муродӣ, М. Абдуллозода, Ш. Муллоев, А. Кутбиддинов ва дигарон асарҳои зиёде таълиф шудаанд, ки ҷанбаҳои ғоявию услубӣ ва вижагиҳои онҳо пажӯҳишҳои тозаро тақозо дорад. Ба ҳамаин мазмун, китоби нави професссорон Аъзамҷон Азимов, Мурод Муродӣ бо номи «Маълумотномаи матбуоти даврии тоҷик (солҳои 1920 – 1930)» (Душанбе: Аржанг, 2021. – 128 с.) ба нашр расид, ки ҳамчун донишномаи матбуоти ин давра маҳсуб меёбад. Дарвоқеъ, донишмандони таърихи матбуот, муайяну мушаххас кардани самтҳои ғоявию мундариҷавии онҳо кори сахту осон нест. Гарчанде ба таври алоҳида вобаста ба матбуоти солҳои аввали Ҳокимияти Шӯравӣ дар рисолаи монографияҳои то ин замон таълифгардида маълумот оварда шудааст, вале он таълифот мукаммулу фарогир намебошад. Дар баробари ин, ба таври умумӣ муваффақиятҳои индавраинаи матбуоти тоҷикро муаллифони ҷумхуриявӣ дохил карда шудаанд. Аз ҷумла, вобаста ба фаъолияти нашрияҳои «По босмачу», «Овози тоҷик», «Овози Шарк», «Иди тоҷик», «Рӯшноӣ», «Қизил Тоҷикистон», «Советский Таджикистан», «Раҳнамои муҳбирон», «Саводи меҳнат», «Комсомоли Тоҷикистон», «Пионери Тоҷикистон», «Ба-

даврий шабакаи калони муҳбирони коргару деҳқон ташкил карда шуд, ки ёрдамчиҳои бевоситаи хизбу ҳукумат дар

маҳалҳо маҳсуб меёфтанд. Дар ҳамаин марҳалаи таърихӣ дар қатори инкишофи рӯзномаҳо, шумораи ҷопи маҷаллаҳо низ зиёд гардид. Маҷаллаҳо бештар дар тарбияи ақлию зехнӣ, сиёсӣ ва иҷтимоии мардум мекушиданд».

Мавриди зикр аст, ки муаллифони, инчунин, перомони вазъи сиёсӣ иҷтимоии замони ва қабули қонунҳо оид ба рушди матбуоти даврий бо овардани номи пурра ва соли қабули онҳо иттилоӣ зарурӣ додаанд, ки бевосита ба рушди таҳаввули нашрияҳои даврии он замон мусоидат менамуданд. Дар ин асар дар баробари соли таъсис ба фаъолияти минбаъдаи нашрияҳо низ тавачҷуҳ зоҳир гардида, маълумоти нисбатан муфассал доир ба рушди инкишофи матбуоти ин давра оварда шудааст. Маълум мегардад, ки дар таҳияи маълумотномаи маъруз муҳаққиқон заҳмати зиёд кашидаанд ва арқому далелҳои зиёдро қоркард кардаанд, то хонанда ба иштибоҳ роҳ надиҳад. Муаллифони нашрияҳо ба се гурӯҳи радабандӣ намудаанд:

Ба гурӯҳи аввал нашрияҳои ҷумхуриявӣ дохил карда шудаанд. Аз ҷумла, вобаста ба фаъолияти нашрияҳои «По босмачу», «Овози тоҷик», «Овози Шарк», «Иди тоҷик», «Рӯшноӣ», «Қизил Тоҷикистон», «Советский Таджикистан», «Раҳнамои муҳбирон», «Саводи меҳнат», «Комсомоли Тоҷикистон», «Пионери Тоҷикистон», «Ба-

роӣ коллективӣ», «Барои коллективӣ ва камсаводон» маълумот оварда шудааст.

Дар қисмати дуюм, дар бораи рӯзномаҳои вилоятӣ ва ноҳиявию шаҳрӣ, ки теъдоди онҳо дар ин давра ба 35 адад мерасад, иттилоъ дода шудааст.

Дар қисмати сеюм, перомони таъсиси маҷаллаҳо, аз қабили «Мушфиқ», «Дониш ва омӯзгор», «Раҳбари дониш», «Ҷаҳоннамо», «Инкилоби маданӣ», «Адабиёти советӣ», «Барои адабиёти сотсиалистӣ», «Калтак», «Бо роҳи ленинӣ», «Здраво-охранения Таджикистана», «Хукушноси шӯроӣ», «Октябр», «Ба ёрии коркунони партиявӣ», «Блокноти агитатор» суҳан меравад.

Воқеан, дар китоб дар ҳусули паҳлуҳои гуногуни фаъолияти нашрияҳо, ҳамчунин, фаъолияти аввалин муҳаррирон, теъдоди нашр ва давраҳои рушди инкишоф ва макони ҷопи онҳо ба таври мушаххас маълумот пешниҳод гардидааст. Дар баробари ин, хонандагон метавонанд вобаста ба мазмуну муҳтаво, вазифаву теъдоди нашри онҳо маълумоти дақиқ ҳосил кунанд. Шоида таъкид аст, ки дар ин маълумотнома муаллифони ба таври возеҳ дар асоси далоили муътамад нақши ҳар нашрияро дар рушди тақдир, бедорию худшиносии мардум ва инкишофи ҷомеа шарҳу тавзеҳ бахшидаанд. Китоби маъруз метавонад, барои аҳли қалам ва муҳаққиқону пажӯҳишгарони соҳаи журналистика ҳамчун дастур хидмат намояд.

Дар китоб бештар ба нақши таърихӣ нашрияҳо тавачҷуҳ зоҳир шудааст. Зарур аст, ки дар пажӯҳишҳои минбаъда, вобаста ба махсусиятҳои жанрӣ ва сабуку услуби навиштаҳои таҳқиқоти илмӣ фарогир анҷом дода шавад. Аз нигоҳи жанрӣ муайяну машаххас намудани нашрияҳо, истифодаи матнҳо ва баррасии проблемаҳои замон дар қолабҳои жанрӣ метавонад саҳифаи навро дар илми журналистика барои пажӯҳишгарон боз намояд. Зеро ҳанӯз ҳам вижагиҳои ин нашрияҳо ба таври бояду шояд мавриди омӯзиш қарор нагирифтааст. Бовар дорем, ки ин масъала аз ҷониби муҳаққиқону пажӯҳишгарон ба иноват гирифта мешавад ва саҳифаҳои норавшани матбуоти тоҷик ба таври густурда мавриди омӯзишу таҳқиқ қарор мегирад.

Н. ОХУНЗОДА,
«Омӯзгор»

маҳфили муҳити зист ва тағйирёбии иқлим» бо иштироки хонандагони муассисаҳои таълимии шаҳр баргуздор гардид. Ҳадаф аз баргузории семинар-омӯзиш ташкил намудани клубҳои маҳфилоӣ ва омода намудани тренери аз ҳисоби хонандагон барои гузаронидани омӯзишҳо вобаста ба мавзӯи зикргардида миёни аҳолии шаҳр мебошад.

Ҷ.ҚОЗИБЕКОВ, «Омӯзгор»

► ЗАҲМАТҚАРИН

*Ҳар киро устод набвад, кор бар бунёд нест,
Дар раҳи маънӣ рафиқа беҳтар аз устод нест.*

Ҳанифахон Шарифова, омӯзгори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №56-и шаҳри Панҷакент, зимни суҳбат таъкид бар он дошт, ки тарбияи кадрҳои баландхаттисос, пеш аз ҳама, ба фаъолияти омӯзгорони ботачриба ва соҳибтаҳассус алоқаманд аст. Вакте

ибтидоӣ оғоз намудааст. Маҳорату малакаи баланд ва фаъолияти доманадори ин зани ба шогирдон ғамхору мушфиқ буд, ки дар як муддати кӯтоҳ шогирдони зиёдеро дар рӯҳияи меҳнатдӯстию илмдӯстӣ ба камол расонд. Соли 2012 дар муассисаи таълимии мазкур вазифаи директори ба зиммаи ӯ вогузор намуданд. Чун мактаб дар вазъи садамавӣ қарор дошт, бо ташаббуси Ҳанифа Шарифова

Бонуи маърифатоин

омӯзгор шогирдони сазовор ба камол мерасонад, боиси ифтихори ӯст. Ин бонуи омӯзгор зода ва парвардаи шаҳри Панҷакент буда, соли 1962 дар оилаи колхозчӣ ба дунё омадааст. Баъди хатми муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №31-и шаҳр ба омӯзишгоҳи омӯзгории Панҷакент дохил шуда, онро соли 1984 бомуваффақият хатм менамояд. Он солҳо талабот ба омӯзгорони дорони маълумоти олӣ ва кадрҳои соҳибхаттисос хеле зиёд буд. Ҳанифаи садоқатманд ба пешаи пазируфтааш ба Донишқадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент (факултаи география) дохил шуда, соли 2011 соҳиби ихтисоси омӯзгори маълумоти олӣ мешавад. Ҳамаин тавр, арсаи қору зиндагии ин бонуи соҳибмаърифат вусъат меёбад. Ҳ. Шарифова фаъолияти омӯзгориашро дар муассисаи таҳсилоти миёнаи № 56 -и деҳаи Сӯфиён ҳамчун омӯзгори синфҳои

бинои нави мактаб бунёд карда шуд. Тахти роҳбарии ин бонуи соҳибмаърифат мактаб хеле обод шуд ва сатҳи таълиму тарбия боло рафт. Собикаи қорӣ Ҳанифа Шарифова зиёда аз 40 солро ташкил медиҳад. Барои фаъолияти пурсамараш ӯ бо чандин сипосномаву ифтихорнома сарфароз гардонида шудааст.

Ҳ. Шарифова ду маротиба вакили ҷамоати деҳот интихоб шудааст. Ӯ зани хушбаҳт буда, модари панҷ фарзанд ва библии 14 набера аст. Ҳамсараш Ҳайдар Ашӯров низ хатмкардаи Донишқадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент буда, солҳои зиёд машғули таълиму тарбияи насли наврас буд ва ҳоло ба ниҳолпарварӣ машғул аст. Давлати пири меронад. Ба устоди арҷманд Ҳанифа Шарифова рӯзгорони пурсаодат ва сихатмандии бардавом таманно дорем.

Рӯзигул ШАРИФОВА

► СИМО

Хирадманду соҳиббэхтиром

Бо Шаҳобуддин Хучамиров, собиқ директори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 48-и деҳаи Қаздон ва айни вақт иҷрокунандаи сардори шӯъбаи Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар минтақаи Зарафшон, ҳанӯз шинос набудем. Ҳолдони дар бораи ӯ бисёр суҳанони нек мегуфтанд: - Дониши баланди касбӣ дорад, қордон аст ҳоксор.

Моҳи августи соли 2014 Шаҳобуддин Хучамиров директори муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 48, деҳаи Қаздонӣ ноҳияи Айни таъйин шуд. Бо тақозои вазифа ӯро дар шӯрои маорифи ноҳия вохӯрда, аз наздик шинос шудем. Ин шиносӣ ва ҳамкориву ҳамнишинӣ дар ойнаи дили мо меҳри дӯстиро ба ҷилва овард. Соатҳои фориғ дар ҷамъомаду шӯроҳои шӯъбаи маориф бо Хучамиров ҳамсуҳбат шуда, аз маслихату тавсияҳои судманди баҳравар мегаштем. Аз вазоҳату сазоват ва шеваи гуфтораш ҳуб эҳсос мекардам, ки донишу ҷаҳонбинии васеъ дораду чун мактабшинос ва омӯзгори асил соҳаи маорифро ҳуб медонад.

Фаъолияти назаррас, дониши баланди касбӣ ва қордонии Ш.Хучамировро ба назар гирифта, моҳи августи соли 2014 ӯро директори муассисаи маъруз таъйин намуданд. Аз сентябри соли 2019 то октябри соли 2021 ба ҳайси мудири ҳуҷраи методии литсейи касбӣ-техникии ноҳияи Айни ифои вазифа намуд. Аз октябри соли 2021 то ҳол дар вазифаи мутахассиси Агентии назорат дар соҳаи

маориф ва илми назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар минтақаи Зарафшон қор мекунад. Айни вақт иҷрокунандаи ҳамин вазифа мебошад.

Ба наздикӣ муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 2-и деҳаи Урметан аз аттестатсияи навбатӣ гузашт. Он бо сардории Хучамиров, роҳбари ғамхору муваффақ аз аттестатсияи солҳои пешин бо рангу ҷилои тоза бо кулӣ фарқ мекард.

Ш.Хучамиров ҳамроҳи мутахассиси ҷавону умедбахш Юсуф Турсунов ва дигар аъзои комиссия дар асоси талаботи замон ва бо мақсади мутобиқат ба меъёрҳои байналмилалӣ ва стандартҳои давлатӣ, нақшаи барномаҳои таълимӣ, сатҳи сифати таълимиро дар муассисаи маъруз мушаххас баррасӣ карданд.

Ҳангоми санҷиш дарк кардем, ки дар чехраи қушоди Ш.Хучамиров нури маърифат хувайдост. Ба фаъолияти ҳар як омӯзгор бо нияти неку дили соф назар меандозад. Омӯзгорони Шаҳобуддин Хучамировро ҳамчун фарде равшанзамиро дарёдил, ҳоксору фурутан, хушсуҳану поксирити тавсиф мекунам.

Барҳақ, Шаҳобуддин Хучамиров тамоми неруи фитрӣ, донишу маҳорат ва қобилияти ташкилотчиӣ хешро баҳри баланд бардоштани сатҳи сифати таълиму тарбияи толибилмон дар минтақаи водии Зарафшон равона намудааст.

Шараф БОҚӢ,
Маишаф ХУҶОВ,
Фатхуллоҳ САМАНДАРОВ

► ҲАМОИШ

Ҳифзи муҳити зист

Бо ташаббуси Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Хоруғ дар ҳамкорӣ бо Агентии Оғохон оид ба макони зист вобаста ба «Барномаи устуворгардонии шаҳри Хоруғ» семинар-омӯзиш дар мавзӯи «Ташкили

Дар шаҳри Исфара коргоҳи нави дӯзандагӣ ба истифода дода шуд.

► ОЛИМОНИ МО

Ифтихори аҳли илму адаб

Бо така ба мактабҳои илмӣ донишмандони густар-даназари тоҷик насли нави адабпажухон ба камол расид, ки дар ин миён чехраи донишманди покизагуфтор, офарандаи портретҳои ҷолиби адабӣ ва тарҷумони ҳунарманд Абдурахмони Абдуманнон ба таври равшан таҷаллӣ менамояд.

Нигоҳ ба фаъолияти илмӣ ва адабии Абдурахмони Абдуманнон шаҳодат медиҳад, ки муҳаббат ба адабиёт ва фарҳанги миллӣ дар дили ӯ аз замони наврасӣ ва муҳити вижаи дилсӯзи ба таърихи пурифтихори миллат дар Боғистони яке аз деҳаҳои атрофи Тошканд бо таъсири рӯҳи бузургворони ин маҳал ва муҳити хонадонӣ бедор гардида, тадричан дар шаҳрҳои Душанбеу Москва ташаккулу тақмил ёфтааст...

Ҳангоми таҳсил дар курси 4-уми факултети филологияи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон (ҳоло Донишгоҳи миллии Тоҷикистон) дар ҷадвали дарсамон фанни «Адабиёти Шарқ» ишора шуда буд ва мо интизор будем, ки яке аз устодони факултет ин курсро тадрис мекунанд. Ному насаби Абдурахмони Абдуманнон барои аксари донишҷӯён ноошно буд.

Аз дарсҳои аввал шогирдон ба фанни тадрисӣ ва шеваи дарсгӯии Абдурахмони Абдуманнон дилбастагӣ пайдо карданд. Устод баъди қисмати муқаддимотӣ ва назариявӣ зикр намуданд, ки мардуми Эрон бо тоҷикон ҳамзабон, ҳамфарҳанг ва ҷонпайванд буда, то асри XVI таърихи адаби яқсон доштанд. Донишҷӯён баробари шеъри шоирони Тоҷикистон дар ҷараёни дарсу хобгоҳ, ҳангоми пахтачинӣ дар саҳро ашъори Маликушшуаро Баҳор, Фарруҳии Яздӣ, Саид Нафисӣ, Шаҳриёр, Нодири Нодирпуру Фуруғи Фаррухзод ва дигаронро дар иртибот ба лаҳзаҳои мувофиқ меҳонданду аз пажухиши илмӣ донишмандони Эрон огоҳ мешуданд. Ҳамин замон буд, ки китоби «Амвоҷи Қорун» даст ба даст мегашт. Ин бо таъсири дарси устоди мо Абдурахмони Абдуманнон буд. Эшон аснои дарс ҷавонони қобилиятнокро зери назар гирифта, барои фаъолият дар муассисаҳои илмӣ пешбарӣ намудаву шеваи пажухиш омӯхтаанд.

Фаъолияти омӯзгорӣ эшон дар давраҳои дигар низ дар факултети филологияи ДМТ, ба вижа, ихтисоси тарҷумани бадеӣ идома ёфтааст. Ҳамчунин, китоби «Таърихи адабиёти советии тоҷик, (инкишофи жанрҳо), ҷилди 1-ро бо ҳаммуаллифии Холиқ Мирзозода интишор додаанд, ки то имрӯз дар истифодаи донишҷӯёну муҳаққиқони адабиёт қарор дорад. Яъне

фаъолияти омӯзгорӣ-устодии Абдурахмони Абдуманнон монанди фаъолият дар вазифаҳои мудирӣ, редакцияи таърихи Тоҷикистон, археология ва этнографияи Сарредакцияи илмӣ Энсиклопедияи советии тоҷик, муовини директори Институти забон ва адабиёти АМИТ, муовини аввали раиси Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон, мудирӣ шӯъбаи Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини аввали раиси Кумитаи телевизион ва радиои Тоҷикистон, муовини директори АМИТ «Ховар» самаровар буда, шогирдоне тарбият кардааст, ки ба сифати идомабархши шеваи корбарии устод дар ҷамъият мақом пайдо кардаанд.

Абдурахмони Абдуманнон мутахассисони забондон ва аз амали тарҷума воқифро ба кор ҷалб намуда, намунаҳои арзишманди назму насри тоҷикиро тариқи маҷаллаи вижа (алманах) ва китобҳои алоҳида ба хонандаи русизабон манзур менамоянд. Шӯъбаи тарҷума, ки устод сарварӣ менамояд, аз ду бахш иборат буда, баробари тарҷумани намунаҳои назму насри тоҷикӣ ба забонҳои дигар, беҳтарин дурдонаҳои адабиёти Ғарбу Шарқро ба забони тоҷикӣ баргардон намуда, манзури хонандаи тоҷик менамоянд.

Абдурахмони Абдуманнон дар мақолаи ба истиқболи 100-солагии Носирҷон Маъсумӣ навиштааш «Шарофати бузург», ки саршори меҳр ба устодон Мирзо Турсунзодаву Носирҷон Маъсумӣ ва арҷгузорӣ ба заҳмати барои рушди фарҳанги миллӣ кашидани онҳо мебошад, бо зикри далелҳои ҷолиб иртибот пайдо кардани худро ба амали тарҷумонӣ бозгӯ намудааст. Сухбати дар мақола зикр ёфта дар меҳмонхонаи «Москва» баъди аз сафари Индонезия баргаштани устод Мирзо Турсунзода ба вуқӯ пайваستاаст ва аз муҳтавои он маълум мегардад, ки эшон аз вазъияти мураккаби дар тарҷумани тахуллафзи шеъри классикӣ ба миён омада парешонӣ доштаанд.

Дар аснои суҳбат Мирзо Турсунзода ба Абдурахмон Абдуманнони он замон аспирант ва муҳаққиқи навкор, ки мавзӯи «Анъанаи қасида дар эҷодиёти Маликушшуаро Баҳор»-ро мавриди пажухиш қарор додааст, рӯй оварда, мақсадро чунин матраҳ кардаанд: «Носирҷон Асадович меғӯянд, ки шумо забони русиро хуб медонед, шеърфаҳмиатонро низ таъриф карданд. Мутаассифона, дар мо чунин шудааст, ки русидонҳо шеърро дуруст намефаҳманд, онҳое, ки шеъри тоҷикиро хуб мефаҳманд, русиро хуб намедонанд. Бинобар ин, дар тарҷумани тахуллафзи шеъри тоҷикӣ, хусусан, шеъри классикон, як вазъияти хеле мураккаб ба

миён омадааст. Ман имрӯз дар Иттифоқи нависандагон будам, бо директорони нашриётҳои «Художественная литература» ва «Советский писатель» суҳбат доштам. Дар суҳбатамон Шавкат Ниёзӣ ҳам буд. Агар шумо тарҷумани тахуллафзи шеъри классикону шоирони муосирро ба уҳда гиред, бад наместавад. Барои худатон ҳам аз манфиат холи нахоҳад буд. То фардо фикр кунед, агар розӣ шавед, ба Иттифоқи нависандагон назди Шавкатҷон равед, дар дасти он кас достони «Роҳи нурӣ

Адабиётшинос Абдурахмони Абдуманнон бо устод Убайд Раҷаб

офтоб»-и ману Раҳимзода хаст. Машқи сартароширо аз сари мо шуруъ кунед (хандиданд). Ана пешниҳоди ман ҳамин буд...»

Абдурахмони Абдуманнон аз гунаи пажухишгароне махсуб меёбад, ки тавассути дониш ва диди фароҳ дар пажухиши адабиёти меросӣ, адабиёти даврони маорифпарвариву бедорӣ, бозгӯӣ ва арзишдовари маводи матбуоти оғози асри XX, таҳқиқи эҷодиёти поягузори адабиёту фарҳанги замони нав, чун Садриддин Айниву Абулқосим Лоҳутӣ, Мирсаид Миршакару Абдусалом Деҳотӣ ва шоирони тозагӯӣ Ғаффор Мирзо, Муъмин Қаноат, Лоик Шералӣ, Бозор Собир, Гулрухсор, Гулназар, Ҳакназар Ғоиб, Муҳаммад Ғоиб, Камол Насрулло, Низом Қосим, Раҳмат Назрӣ, Аҳмадҷони Раҳматзод, Фарзона, Рустам Ваҳхобзода, Озар, Озарахш, Давлати Раҳмонӣён ва дигар қобилиятҳои умедбахш иброи назар кардааст, ки аз шеършиноӣ ва воқеиятбағии ӯ башорат медиҳад. Ин сифати таълифоти ӯро дӯсти шоираш Камол Насрулло дар аввалсухани ду китоби Абдурахмони Абдуманнон «Фуруғи чехраҳо» (Душанбе: «Адиб», 2015) ва «Ламҳае ба роҳи рӯзгор» (Душанбе: 2017) арзёбии саҳеҳ намудааст. «Дарки шеър, дарки ҳунар ва суҳанвари Абдурахмон аз он сарчашма об меҳӯрад, ки ӯ худ эҷодкор аст.

Ба ёд меояд, боре дар суҳбати маҳфиле дар толори хурди Иттифоқи нависандагон ҳамқаламони эҷодкору пажухишгарони адаби-

ёт ба ҳунари чехранигорӣ (портретсозӣ)-и Абдурахмони Абдуманнон арҷ доданд, ки воқеияти бебаҳс аст. Қаблан дар ин муҳтасар ба гуфта омад, ки дар барори фаъолияти илмӣ Абдурахмони Абдуманнон ду омил муҳим таъсиргузор аст. Омил дуюм, ки ба чехранигорӣ ӯ мусоидат намудааст, ба таъбири шоирона «камолӣ ҳамнишинӣ аст». Аз ин дидгоҳ устод нафари хушбахт аст, зеро шуруъ аз овони ҷавонӣ ҳамнишинӣ ва ҳамсуҳбативу мавридхое пайдо шудани риш-

менамояд, ки аз ҳамназарии ин донишмандон метавонад башорат диҳад. Абулқосим Лоҳутӣ ва сабки ғазалиёти ӯ, ки дар мақолаи «Ҷон дар тани шеър» дар 6 ҳисса мавриди пажухиш қарор гирифтааст, арзиши як рисолаи илмиро дорад.

Дар суҳбати воқеан арзишманди Бобочон Ғафуров бо Камол Айниву Абдурахмони Абдуманнон зикр ёфта, ки: «... ҳангоми яке аз сафарҳои ба Москва ҳамсараш (яъне ҳамсари А.Лоҳутӣ) Силсила Бону бо кадом роҳе телефони ҷои иқомати маро пайдо карда, занг заду бо исрор хоҳиш намуд, ки барояш ақалан панҷ дақиқа вақт ҷудо бикунаму мударошро на телефонӣ, балки рӯ ба рӯ бишнавам. Қарор шуд, ки фардо субҳ, пеш аз бозгаштаи ба Сталинобод, дар фойеи меҳмонхона воқеахӯрем. Ҳамин тавр ҳам шуд, вале мулоқот на панҷ, балки беш аз понздаҳ дақиқа сурат гирифт. Ман ба ҷуз ҳолпурсӣ чизе нагуфтам, шунаванда будам, Бону аз шавҳараш шикоят мекард ва мазмунӣ муҳтасари шикоят ин буд, ки Лоҳутӣ гирифтори чанд беморист, ба саломатиаш аҳамият намедиҳад, ман ин ҷо тани танҳо аз уҳдаи нигоҳубини фарзандон, мактабу боғчаи онҳо намебароям, ҳулоса мусоидат кунед, ки ба Москва баргардад...».

Ҳамин ду далел-хатари космополитизм ва хоҳиши асоснокӣ Силсила Бону Бобочон Ғафуровро водор кардааст, ки «аз ду нафари муътамад, ки бо Лоҳутӣ ошноӣ хуб ва улфат» буданд, хоҳиш кунанд, ки масъалаи ба Москва рафтани ӯро «бо назокат, бидуни ягон мочарову дағдаға ҳал кунанд, ҳамин тавр ҳам шуд».

Дар ҳиссаи охири мақолаи Абдурахмони Абдуманнон суҳанони гилаомези Бобочон Ғафуров зикр ёфтааст: «қасоне, ки миш-мишхоро дар бораи гӯё Лоҳутиро аз Тоҷикистон «рондани» ман паҳн мекунанд, оё намедонанд, ки дар солҳои роҳбари ҷумҳурӣ будани ман ҳам Театри драмавӣ, кӯчае дар маркази пойтахт, қолхози савхозу мактабҳо ба номи Лоҳутӣ буданд. Лоҳутӣ дар китобҳои дарсӣ ҳамчун асосгузори назми советии тоҷик ҷой дошт, маҷмуаҳо ва асарҳои Лоҳутӣ қариб ҳар сол ё солдармиён дар Нашриёти давлатии Тоҷикистон ҷой мешуданд...».

Абдурахмони Абдуманнон бо ёдоварӣ аз хотираи соли 1973, ки бо оғаҳии Камол Айни рӯи қоғаз рехтааст, хидмати бузургеро анҷом дода, ҷиҳати барқарории ҳақиқат ва шинохти воқеии шахсиятҳои таърихӣ, пойдоҳии адолати иҷтимоӣ ифтихор аз чехраҳои мондагор мусоидат намудааст.

Муртазо
ЗАЙНИДДИНЗОДА,
устоди ДМТ

Дар шаҳри Душанбе ба шарафи Рӯзи илм бинои Институти астрофизика ифтитоҳ гардид.

Пайванди инсон ва табиат

Ба арсаи адабиёти замони истиқлол Юнус Юсуфӣ ҳамчун носири хушбаёну тозағуфтор, ки ғолибан, навиштаҳои марзӣ қолабу якрангиҳоро убури карда, бо диду ҷаҳонбинии фарох ва андешаҳои фалсафӣ ба насри муосир оҳангу таровати тоза ворид намуданд, каме дертар қадам ниҳод. Хушбаҳтона, осори таълифнамудааш, ки аз ҳикояту қисса ва романҳо иборат мебошад, бо тарзу шеваи шевою балеғ, забони салису фасеҳ, тасвири ҳушоянду дилангез ва муассир, мушоҳидаҳои ҷолибу нав ва муҳиму бартар аз ҳама, оҳанги вижаи бинишу инъикоси нодиру пандомези ҳодисоти мураккаби зиндагӣ ва манзараҳои муъҷизасоии табиат, дар байни дигар нависандагони муосир фарқ мекунад.

Ҷиҳати назаррасу хотирмонии навиштаҳои гарномояи адиб дар он аст, ки дар осори ӯ бар хилофи дигар носирон, санъати тасвир (таъбири М.Горкий) бар нақл тасаллут ёфта, матни ину он навиштааш (ҳикоя, қисса ё роман) бо тасвири руҳдоду воқеаҳои зиндагӣ дурударозу тӯлонӣ ва дилгиркунанда набуда, вай ҳамчун нависандаи пурхондаву баркамол кӯтоҳбаёнӣ муҷазгуфториро ҷавҳари асили асар меҳисобад.

Дигар ин ки, ба гунаи хатмӣ дарунмонӣ асарҳои нависанда ро раму маҷоз ва ишороти ҳақимона (ба хусус, дар ҷамъбасти навиштаҳои ӯ) фаро гирифтааст. Ҳадаф аз ин маҳорату ҳунари нигорандагӣ ба худӣ хонанда ҳамоҳангӣ кардани андешаву ҳулосабарорӣ аз раванди ҳодисот ва зиндагии инсонҳост, ки дар асарҳои адиб таҷассуми бадеӣ ёфтаанд. Яке аз дигар омилҳои маҳорати нависандагии Юнус Юсуфӣ дар он зоҳир мегардад, ки ӯ бо донишу андӯхтаҳои фаровон аз адабиёти классикии форсу тоҷик (насири он) ва осори оламшумули баргузидаи ҷаҳонӣ басо ҳунармандона ва баҳадаф дар мавқею замони худ (воқеа ба воқеаҳои дар асар ҷараёнгирифта) аз ривояту асотир ва боварҳои мардумӣ истифода мекунад. Ҳамин гуна корбурди вожаю таркибҳои гушнавозу пуробуранг, таъбири ибороти дақиқу шоирона бар навиштаҳои нависанда воқеан ҳусн зам мекунад, таваҷҷуҳи хонандаро ғайрихитӣ ба худ ҷалб месозанд. Намоёнтарину пурахамияттарин нишонаи дар сатҳи баланд иншо гардидани асарҳои нависанда дар он аст, ки ҳикоят қисса ва романҳои адиб дорои ҷанбаи бузурги фалсафӣ ва концепсияи омӯзандаи бадеианд. Китоби тозанашири нависанда, ки романи «Кишти Нӯх», қиссаи «Парандаи сабзи ишк» ва панҷ ҳикояи ба тозагӣ навиштаи ӯро дар бар мегирад, далели барҳақи гуфтаҳои мо мебошад.

Воқеан, романи «Кишти Нӯх» ба мавзӯи умдаи замони муосир, ҳифзу ғамхорӣ ба табиат, муҳите, ки мо-инсонҳоро фаро гирифтаву аз арзишҳои асили умумибашарӣ маҳсуб меёбад, бахшида шуда, ин ғояву ҳадаф дар заминаи руҳдодҳои

давру асри навин моҳиронаю бо маҳорати баланд, таваҷҷуҳ ба тасвири ҷузыёти манзараҳои табиат, талошу муқовимати инсонҳо, худхошно манфиатҷӯии афроди ба балои нафс гирифта, ки ба хотири даст ёфтан ба даромади хангуфт аз зеру забар намудани табиату мавҷудоту набототи он рӯ намегардонанд, бо таҳайюли волои бадеӣ инъикос гардидаанд. Роман ба фаслҳо ҷудо шуда, ин фаслҳо дар робита бо мавзӯю муҳтаво ва воқеоти мавриди тасвири он унвонгузорӣ шудаанд.

Воқеаву руҳдодҳо дар атрофи қаҳрамони марказии асар, омӯзгори дабистони деҳа Мехрафрӯзи Ораз, ки дилу нияти неку соф дошта, асрори маҳуфи сеҳромези табиату мавҷудоти онро бо гӯши дил ва ҷашми ақл дидаву шундаву дарёфтааст, ҷарх мезанад.

Дар тасвири нависанда (ва ин шояд дар адабиёти тоҷик камназир бошад) рустанию дарахтон ва дигар мавҷудоти табиат дар радифи инсон, ҳукми пояндагиву бақои олами ҳастиро ифода мекунад ва дар асар бузургию шукӯҳи ин аносири ҳаётбахш бо ҳарфи калон (Чашмаву Сангу Дарахт, Чашмаи Офтоб, Чашмаи Аждаҳо, Сарви Боло) сабт гардида, рамзи абадиату безаволӣ оламро ифода мекунад.

Чунонки ишора шуд, нависандаи соҳибтаҷриба Ю. Юсуфӣ аз пайи нақли хушкӣ воқеаҳо на рафта, ба василаи корбурди афсонаву ривоят ва забони ширину баёни воқеан дилрасу шоирона манзараофаринӣ мекунад, ки табиӣ ва ҳадафрасу ҷаззоб мебошад.

Ҳамин аст, ки аз забони Мехрафрӯзи Ораз, бо ба ёд овардани мавзеи Занбӯрони Асал ривояте нақл мешавад, ки моҳияти омӯзандаву хушдордиҳанда дорад.

Аз саҳифаҳои аввали асар кас ба хубӣ пай мебарад, ки Мехрафрӯзи Ораз бо аз лавҳи хотирот гузаронидани афсонаю нақлҳо дар ҳусуси офаридаҳои табиат (чун дарахту чашма, занбӯрони асал ва амсоли инҳо) дар дил азм мекунад, ки он пиндору тасаввуроти ривоятгунаро амалӣ созад. Яъне, ҳамон мавҷудотеро, ки ҳоло, дар ин мавзеи кӯхистон қарор доранд, бо ҳам биёраду аз дили кӯх рӯде канда, об ҷорӣ намуда, боғи ниҳолони сарсабزو бунёд кунад. Мусаллам аст, ки дар зиндагӣ (умуман, ҷомеа) қорҳои бузурге бо руҳ додани тасодуфе сурат мегиранду тадриҷан амалӣ мешаванд, ки паёмадҳои нақуқоронаю созанда доранд. Ҳамин ҳодисаи тасодуфзою таассуфдор, бар асари бархӯрди Мехрафрӯзи Ораз бо Нори Нард, ки баъдан тарки мактаб намуда, соҳиби мансаби райси ҷамоат мегардад, ба риштаи тасвир кашида шудааст. Қаҳрамони дигари роман Шодони Шаҳид, устоди солманди дабистон, инсонӣ бавиҷдону пок, ҳушаклоқ ва заҳматкаш, ҳалолкор асту фиребу найранги Нори Нард ва чанд ҳампаймони ӯро (хусусан, хангоми қор шароб нӯшидани онҳо) ҷашми дидан надорад ва онҳоро ба ин сабаб ҳамеша мазаммат мекунад.

Маҳсусияти барҷастаи ҳунари

нависандагии Юнус Юсуфӣ дар офаридаи образи Нори Нард зоҳир мегардад. Бо тасвири як лаҳза, нарди бозидани Нор бо Мехрафрӯзи Ораз ва боҳти ӯ, нависанда зоҳиру ботини ин фарди бадғавҳару нопокро, ки ба ҳеч ваҷҳ ба пирузии воқеи Мехрафрӯз тан додан намеҳадад, бармало месозад. Ва маҳз ба хотири ноҷавонмардию «санги ман-дах ман» гуфтаи Мехрафрӯз тахтаи надрод бардошта, бар сари Нор мезанад ва савганд ёд мекунад, ки барои минбаъд ҳамроҳи Нору вай баринҳо дар як саф будан намеҳадад. Ваҷҳи аслии даст ба гиребон шудани Мехрафрӯзи Ораз бо Нори Нард, беиззатию нотавонбинии дувумӣ ба ҳисоб меравад, ки Шодони Шаҳиди солмандро дар ҳузури муаллимона носазо меғӯяду таҳқир мекунад. Подоши ин амал он мешавад, ки Мехрафрӯзи Ораз ӯро ба рӯйи фарш афтондаву ҳобонда, амр медиҳад, ки аз устодаш бахшиш пурсад. Аз ин рӯ, аз муаллимӣ даст мекашад.

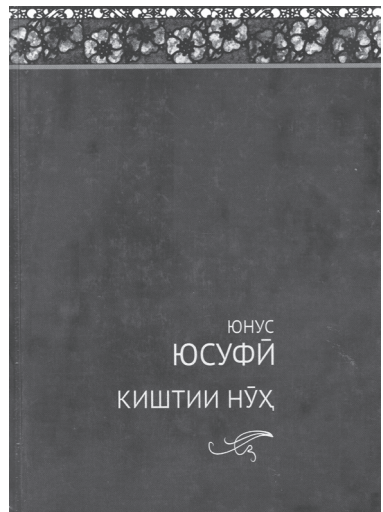
Нависанда зимни тасвири воқеаҳои лаҳзаҳои гуногун ва заҳматҳои пурмаҳаккати Мехрафрӯз дар мавзеи Гулмайдон, аз талошу пайкори инсонне ҳарф дар миён меандозад, ки кори бас мушкилу вазнин ва ҳатто тасаввурнопазиреро ба зимма гирифта, атрофиён, бахусус, ҳамсараш Гулафшон ва омӯзгори соҳибдил Шодони Шаҳидро ба тааҷҷуби ошкоро мувоҷеҳ сохтааст.

Дар ҳама ҳолат нависанда он ғояро талқину таъкид кардан меҳадад, ки инсон ягон лаҳза аз табиату ҳодисот ва паёмадҳои он, ки бар асари муносибати ҳоманашонаю манфиатхоҳонаи худӣ одамон ба амал меояд, дар қанор буда наметавонад. Яке аз бобҳои роман «Балои барф» номгузорӣ шуда, аз руҳдоди ногаҳонӣ дар айёми зимистон ҳикоят мекунад, ки ҷабре гӯшношунд бар сари мавҷудоти рӯйи замин, аз ҷумла, парандаву мургон овардааст. Нависанда робитаи азалию қадимии табиати сеҳрангезро бо бани башар, дар ҳама гуна вазъи мураккабу фоҷиабар, бо баёни дар барфистон ноҷору нотавон мондани қабқҳои Гулмайдон ҳунармандона тасвир намуда, саҳнаи зимистони ғайримукаррари, ки бо бориши барфи баланд гӯшҳои Мехрафрӯз чанд муддат ношунаво гардида буданд, зиндаю табиӣ офаридааст. Бузургию шаҳомати инсонии Мехрафрӯзи Ораз дар он аст, ки бо вучуди гуруснагии шадид, адами нону ғизо қабқонро қурбон намекунад ва барои зинда монданиашон талош меваззад.

Бояд зикр кард, ки Юнус Юсуфӣ ба сифати як адиби сермутолиау аз равандҳои ҷадидаи адабиёти ҷаҳон оғаҳманд, аз офаридаи лавҳаҳои ҳодисаҳои маснӯӣ ва ғайривоқеӣ иҷтиноб варзида, аз тасвири воқеият, ки дар либоси бадеият пероста гардидааст, қор мегирад ва тираш ба ҳадаф мерасад. Хусусияти ба назар намоёни истеъзои нависанда дар ҷузыётнигорӣ ҳадафмандонаи ӯ, ки баҳри пурраву комил намудани симои

қаҳрамонон ва тақвияти ҷанбаи тасвири психологӣ хидмат мекунад, ҷолибу таваҷҷуҳбарангез мебошад.

Ва чунин ҷузыётнигорӣ ба таҷассуми ҳодисаҳои фоҷиомез,

ки дар маркази он руҳдодҳои Мехрафрӯзи Ораз меистод, сабаб мегардад. Фалокату бадбахти оқибат руҳ медиҳад ва омилони он Нори Нард ва дӯстони ҷампаймонаш ба шумор мераванд, ки ба хотири дарёфти қони тиллову истифодаи он, сабабгори фоҷиа мегардад. Дар ин муқовимату талош трактори тасмачархи зардранг Мехрафрӯзи Оразро зер мекунад ва омӯзгори соҳибдилу матиниродаи русто ба таври фоҷиавӣ ба ҳалокат мерасад. Фарҷомӣ роман бо ба садама дучор гардидани ҷархболе, ки дар он Нори Нард бо дӯстони хитонияш барои ҳабар гирифтани аз мавзеи Гулмайдон парвоз мекарданд, моҳияти фалсафӣ пайдо кардааст. Мазмун подоши қулӣ амалҳои бадманишона бадӣ мебошад.

Нуктаи дигарро низ таъкид кардан лозим аст, ки ғояи роман танҳо ба тасвири табиату ба ҷазояшон расидани зиёнкорони муҳити зист маҳдуд нагардида, дар асар ҷанбаи танкиди иҷтимоӣ ҷойгоҳи муҳимро ишғол мекунад. Нависанда бо ҷасорату диди ҳоси нигорандагӣ падидаҳои манфиатхоҳии бархе аз амалдоронро воқеъбинона, ба таври фарогир инъикос менамояд.

Дар китоби «Кишти Нӯх» қиссаи «Парандаи сабзи ишк» ва ҳикояҳои «Медал», «Хоб», «Хошарӯб», «Меҳрубон» ва «Пайи по» ҷой дода шудаанд, ки дар бозтобу равшан ифода намудани ҳислату кирдорҳои одамони одӣ, ки дар ҳолатҳои гуногуни зиндагӣ аз худ иродаву ҷасорат ва қаҳрамонӣ нишон медиҳанд, нақши муассир доранд. Аз ҷумла, дар қиссаи «Парандаи сабзи ишк», ки аз забони Баҳромшоҳ ривоят мешавад, дар ҳусуси муҳаббати поки боназофати Ҳушангу Нӯшин суҳан меравад. Саргузашти ду дилдода пур аз тазоду мочароҳои фаровон буда, нависанда вазъи рӯҳии Нӯшинро, ки бо ҳамсари Ҳушанг – Маҳваш рӯ ба рӯ меояд, воқеъбинона тасвир мекунад. Нӯшин воқеан соҳиби дили бузургест, ки дар муҳити Қобулшаҳр афтида, маърифатманду босавод гардидани фарзандони мардуми заҳматкашро ҳадафи ниҳони худ қарор

медиҳад. Ҳарчанд дар радду бадали зиндагӣ, ба мучиби рашқу бадбинии Маҳваш ба ҳалокат мерасад, аммо аз ӯ номи неку амали неқ боқӣ мемонад.

Ҳамин оҳанги муқовимату амалҳои неқ аз ҷониби қаҳрамони ҳикояи «Медал» Шерзод ба мушоҳида мерасад. Шерзоди «саркашу гапношунан» ба суҳанони падар гӯш намедиҳад, китобхона бамаърифат шудан намеҳадад ва ба амалҳои даст мезанад, ки ба сараш фалокату азобҳо меорад. (Ба дасти ҷӯпонони қўчманҷӣ афтидану мавриди шикаҷаву машаққат қарор гирифтаниш, ки ба бераҳмию сангдили лобайн анҷом меёбад, аз саҳнаҳоест, ки бо маҳорати волои нигорандагӣ рақамзани шудааст). Аммо Шерзод бебоқу родмард ва соҳиби рӯи тавоност, ки дар ҷанги бесобиқа алоғарғи фашистон диловарихоӣ беназир нишон медиҳад. «Медал» номгузорӣ шудани ҳикоя моҳияти барҷастаи гуманистӣ дорад ва тамоми ҳислатҳои баргузидаи инсониро, ки дар сиришти Шерзод нухфтаанд, ошкор месозад. Мазмун, вай дар ин қорзори пурфоҷиа одамони зиёдеро (манзур душманонанд) қуштааст, аммо лаҳзаи мондагори наҷот додани сарханг Иван Мелник мебошад, ки хангоми зер тирборон мондану фарқ шудани қайқ Шерзод афсари заҳмиро наҷот медиҳад ва ӯ зинда мемонад. Ин ғоя дар хатми ҳикоя ҳулоса мешавад:

“Тир шушашро сӯроҳу рағҳои дилашро зада буд, Шерзод хун аз даҳонаш равон ба душвор нафас кашидаву худ ҷунин меғуфт ва дида мешуд, ки вопасин дами зиндагӣ буд. Аз қиса ҳамин медалро баровард ва канда-канда гуфт: “Ин ҳамон муқофоти яқтост, ки ман барои наҷоти одам гирифтаам, аз ин рӯ, мешавад ба он нозиду болид. Дигар ордену медалҳо барои қуштани одамҳо буданд. Ман онҳоро зерӣ хок қардам...”

Ҳикояи «Хоб» ҷанбаи фалсафӣ дошта, дар «Хошарӯб» ишқи поки беолоиши як ҷавони гунг, ки рӯзаширо ба рӯфтани хиёбон ба поён мерасонад, бо сӯзу гудоз аз забони ҳонуми поктаваҳаре нақл мешавад. Ҳикояҳои «Меҳрубон» ва «Пайи по» низ ҳаёти ҳамзамонони моро фаро гирифта, инсонро ба сидку сафо, таҳаммулу андешаи амик қабл аз иҷрои амале ва ба ҳамдигар ҳамдарду ҳамдил будан ҳидоят мекунад.

Дар умум, китоби нависандаи маъруф Юнус Юсуфӣ – «Кишти Нӯх» аз маҳорату қамолоти суҳанварии адиб шаҳодат дода, бозгӯи он аст, ки насри тоҷик ба маҷрои нав – тасвиру андешаҳои психологӣ, ривояти ҷозибу шоирона, офариниши образҳои беадолатию ноҳаққӣ оштиноназир, гуфтору баёни муъҷизасоо ва нигоҳи дақиқу афқори фалсафии вижа ворид шудааст.

Ин китоб, воқеан ҳам, сазовор ба дарёфти Ҷоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакист.

Шодӣ РАҶАБЗОД,
нависанда, узви ИИТ

Қиссаи он мурғи гирифта, ки васият кард, бар гузашта пушаймонӣ махӯр, тадоруки вақт андеш ва рӯзгор мабар дар пушаймонӣ

(Мавлоно Чалолуддини Балхӣ.
Маснавии маънавӣ)

Шахсе dome афканданду бо хила парандаеро
шикор кард. Паранда, ки худро дар доми сайёд
гирифтор дид, гуфт:

- Эй мард, ту то кунун говҳову гӯсфандҳо
ва шутурони зиёде куштаву хӯрдаӣ, ту ки аз
хӯрдани он ҳама гӯшт сер нашудаӣ, ба якин
аз хӯрдани андак гӯште, ки ман дорам, низ
сер нахоҳӣ шуд. Маро раҳо кун, то дар ивази
ин лутфи ту се панди арзишманд ба ту диҳаму
саодатманд шавӣ.

Нахустин пандро хангоме медиҳам, ки дар
дасти ту гирифтаам. Ва панди дувумро он гоҳ
медиҳам, ки бар боми коҳгили ту бишинам ва
панди сеюмро он гоҳ меӯям, ки худро бар шохҳои
дарахт бубинам. Ин се панд тӯро саодатманд
хоҳад кард.

Панди аввал он аст, ки ҳеҷ ҳарфи муҳолеро аз
ҳеҷ кас бовар макун:

Ҳил маро, то ки се пандат бардахам,
То бидонӣ зиракам, ё аблаҳам?
Авали он панд ҳам дар дасти ту,
Сониаш бар боми қаҳилбасти ту.
В-он севум пандат диҳам ман бар дарахт,
Ки аз ин се панд гардӣ небахт.
Он чӣ бар даст аст, ин аст он сухун,
Ки муҳолеро зи кас бовар макун.

Мард барои шунидани ду панди дигар ўро
озод кард ва бар сари девор нишаст. Он гоҳ
гуфт:

- Панди дувум он аст, ки ҳаргиз бар гузаштаат
афсӯс нахӯрӣ:

Гуфт дигар: - Бар гузашта ғам мах (в) ар.
Чун зи ту бизаишт, з-он ҳасрат мабар.
Сипас идома дод:

- Эй мард, дар бадани ман марвориди
гаронбаҳое ба вазни даҳ дирам қарор дорад,
ки агар ба он даст меёфтӣ, туву фарзандонатро
саодатманд мекард. Он марвориди гаронбаҳову
беназир рӯзии ту набуд ва онро аз даст додӣ.

Мард ҳамин ки ин суханро шунид, монанди
зани ҳомила дар вақти зондан нолаву фиғон
баровард ва шеван оғоз кард.

Паранда ба ў гуфт:

- Магар нагуфтаам бар гузаштаат афсӯс нахӯр.
Ва низ магар ба ту нагуфтаам суханеро, ки ақлан
муҳол аст, ҳаргиз бовар нақун! Эй банди Худо,
ҳамаи ҷисми ман се дирам вазн надорад, чӣ гуна
зумурради даҳдирамӣ метавонад дар бадани
ман бошад?

Мурғ гуфташ: - Не насиҳат кардамат,
Ки мабодо бар гузашта (й) дӣ ғамат?
Чун гузашту рафт, ғам чун меҳ (в) арӣ,
Ё накардӣ фаҳм пандам, ё карӣ!
В-он дувум пандат бигуфтам, к-аз залол,
Ҳеҷ ту бовар макун қавли муҳол.
Ман наям худ се дирам санг, эй асад!
Даҳ дирам санг андарунам чун бувад?

Мард бо шунидани ин суханон ба худ омаду
ором шуд. Он гоҳ рӯ ба парандаи хушёр карду
гуфт:

- Панди севуматро бароям бигӯ. Паранда дар
посух:

Гуфт: - Оре, хуш амал кардӣ бад-он,
То бигӯям панди солис ройгон?
Панд гуфтан бо қаҳули хобнок,
Тухм афгандан бувад дар шӯрахок.
Чоки ҳумку чаҳл напзирад рафӯ,
Тухми ҳикмат кам деҳаи, эй пандегӯ!

Таҳияи Комилҷон САИДОЛИМ,
номзади илмҳои филологӣ, устоди
Донишгоҳи давлатии омӯзгорони
Тоҷикистон ба номи Садриддин Айӣ

Доништан хуб аст

Як дарахт шабонарӯз
180 литр оксиген хорич ме-
кунад, ки ин нисфи талабо-
ти шабонарӯзии як одам ба
ҳаво аст.

Зимистони ҳақиқӣ баро-
бари пурра рехтани барги
олуболу оғоз меёбад.

Зимистон сабзиро чӣ
тавр нигоҳ медорад? Ав-
вал баргҳои онро бурида,
пас рост – рост чида ба ҳар
кадом реги намнок рехтан

ноҳ соли он қадар оксиген
чудо мекунад, ки барои на-
фаскашии шаш ҳазор кас
кифоя аст.

Дар табиат 400 навъи
растанӣ ва 600 навъи
ҷонвар ҳосияти «обу
хавосанҷӣ» доранд.

Дар Донишқадаи тиб-
бии Пекин доруи хушбӯи
зиддиникотин (заҳри тамо-
ку) тайёр намудаанд, ки аз
36 ҳел гиёҳ ҳосил шудааст.
Баъди бӯи кашидани дору
10 – 12 дақиқа ҳумори ка-

даркор аст.

Аз чап ба рост:
1. Онро тандис ҳам меғунд. 3. Шумораи
микдорӣ. 5. Шакл, тасвири хира. 6. Ситораи
равшани паррон. 8. Шакли ҷамъи вожаи
маънӣ. 10. Ансамбли давлатии рақсу суруд. 11.
«Танашро дода бо перохани абрешимин ***» (М.
Турсунзода). 12. Тасрифи феъли давидан (шахси
якуми шумораи танҳо). 13. Назораткунанда.

Аз боло ба поён:
1. Актёри тоҷик, Ҳунарпешаи халқии ИҶШС.
2. Ашён бозӣ дар варзиш. 3. Узви инсон. 4.
Ноҳия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. 5. Қаҳрамони
афсонаҳои халқии тоҷикӣ. 7. «Қароргоҳ»-и
киштиҳо. 9. *** Файзуллоев, адаби тоҷик. 10.
Муқобили душвор.

Вазни умумии бактерияҳои организми
инсон 2 килограммро ташкил медиҳад.

Дар майнаи сари инсон дар як сония 100
000 реаксияи химиявӣ ба амал меояд.

Ба таркиби организми инсон чор минерал
дохил мешавад: апатит, арагонит, калцит
ва кристобалит.

Андозаи дили одам баробари мушти
ӯ мебошад. Дили одами калон 220-260
граммро ташкил медиҳад.

Ҳар як ангушти инсон дар давоми умр 25
миллион маротиба қаду рост мешавад.

Дарозии мӯйи сари одам дар давоми
умраш 725 километрро ташкил медиҳад.

Одаме, ки дар як рӯз як қуттӣ сигор
мекашад, дар давоми як сол ним истакон
катрон менӯшад.

Шуши ростӣ одам нисбат ба шуши چاپаш
ҳавои зиёдро нигоҳ медорад.

Дара пӯш

Ҳафтаи дуҷуми зимистон буд, ки
Орифи мактабрав поғуши дуруст
надошт ва ҳар гоҳ аз падар ҳаридани
поғуши навро талаб мекард, аз ў
ваъдаи фардиро мегирифт.

Як саҳар, вақте мактаб рафтаи
мешавад, мебинад, ки
то зону барф аст.
Боз дарди бепоғушӣ
ба ёдаш мезанаду
дари хонаи падарро
бақаҳр мекушояд.

- Ман чира пӯшам?
- Ҳа, Орифҷон, чӣ гирия мекунӣ?
- Акаам мара фиреб дод. Ҷӯробат
меҳарам гуфт, нахарида, - гириён
мегӯяд Ориф.

- Гирия нақун! - кӯдакро ҳап
медоронад Ашӯр Сафар. - Ҳолӣ худам
дута ҷӯроб меҳарамат. Якта барои и
пот, якта барои у пот.

Ҷ ШЕЪР МЕНАВИСАД?
Ашӯр Сафар ба колхоз
«Ленинград»-и ноҳияи Кӯлоб меравад.
Раиси колхоз Абдуҷаббор Зардиев
ўро хуш қабул мекунад. Дар рафти
суҳбат раис аз шоир Қутбӣ Қиром,
ки моҳе қабл меҳмони колхоз буд,
пурсон мешавад.

- Устод Қутбӣ чӣ хел
аст, муаллим?
- Шукр, нағз! Ба
фикрам, дар бораи шумо
шеъре навиштаасту ба
қарибӣ ҷоп мешавад, -
мегӯяд Ашӯр Сафар.

- Ҳм-м, - табассум мекунад
Зардиев. - Ту нисфи колхоза хурдӣ,
як мисраъ нанавиштиву ў ба як коса
шӯрбо шеър менависад?!

ДУО БА «БЕМОР»
Яке аз дӯстони Ашӯр Сафар, ки
раиси колхоз буд, «касал» мешавад.
Ашӯр Сафар роҳи касалхонаи
ҳукуматино пеш мегирад. Ҳангоме

шидани сигор намемонад.
Се рӯз қабули ин дору ки-
фоя аст, ки тамокукаши
ашаддӣ ҳам тарки одат ку-
над.

Муаммои «Бандар»

Ду хушдор ба дӯстони ғамхор

Шахсеро дидам, ки ба рафикаш аз аҳволи зори ҳамсоия бемораш
қисса мекард. Аммо афсӯс мехӯрд, ки аз ҳолати ў бо сабаби
серкорӣ наметавонад мунтазам хабар бигирад. Зеро субҳи барвақт
ба кор рафта, дар торикӣ ба хона бармегардад. Намеҳаҳад, ки нисфи
шаб ба дидорбинӣ рафта, беморро безобита қунад. Ба ў гуфтам, ки
шарт нест, то як поси шаб дар паҳлуаш нишинӣ, азоби беморро ҳуди
ӯ медонаду Худованд. Аммо ҳароина ту ҳаққи ҳамсоияиро ба ҷо ору
ҳатман ба аёдаташ рав, ки бузургон фармудаанд:

Чу ранҷ барнатавонӣ гирифтаи аз бемор,
Қадам зи рафтаи пурсиданиш дарег мадор.

Баъзеҳо басо раҳмдилу бохирад, хушсухану кушодачеҳраанд. Ин хуб
аст, албатта. Инсон бояд чунин бошад. Вале на дар ҳама маврид бояд
ҳамин гуна рафтор кард. Рӯзгор инро ҳудаш муайян кардааст. Аз чунин
мулоимативу хушхулқӣ қасоне ҳастанд, ки сӯиистифода мекунанд.
Бинобар ин, дар қадом маврид чӣ гуна будану чӣ тавр рафтор қарданро
бояд донист. Ба таъкиди Соибӣ Табрезӣ:

Нармӣ зи ҳад мабар, ки чу дандони мор рехт,
Ҳар тифли найсавор қунад тозиёнаиш.

Ҳотамӣ ҲОМИД, «Омӯзгор»

вориди палата мегардад, мебинад, ки
«касали» сари миз нишаста, дулунча
аз нозу неъматҳои дастархон нӯши
ҷон қарда истодааст.

Раис аз дидани дӯстаи шод ғашта,
ўро ба сари миз тақлиф мекунад. Ҳар
ду мuddати дароз мешинанду суҳбат
мекунанду меҳӯранду менӯшианд. Пеш
аз хайрухуш раис як халтаро аз мурғу
меваву шароб пур қарда ба дӯстаи

медиҳад, ки дасти ҳолӣ
наравад. Баъд аз ў хоҳиш
мекунад, ки як дуо қунад.
Ашӯр Сафар даст ба
дуо мебардорад:

- Худоё, Худовандо!
Дарди раиси моро қувват
бахш, ки ҳар рӯз омада, ҳам
хӯрему ҳам барем.

БАРОМАДУ ДАРОМАД
Мирзо Файзали аз Ашӯр Сафар
мепурсад:

- Устод, чаро ин вақтҳо камнамоед,
ягон ҷо баромад ҳам намекунад?

- Вақти баромади мо гузашт, -
мегӯяд Ашӯр Сафар. - Ақнун ба қисми
даромад гузаштем.

Гурез САФАР

СОБИҚАДОРНИ МАОРИФ

Омӯзгорӣ касби пуршараф буда, ҳар нафаре, ки ин пешаро интиҳоб мекунад, масъулияти бузурги тарбияи насли ояндасози миллатро ба дӯш мегирад. Дар ҷомеа омӯзгорону устодоне хастанд, ки умри пурбаракати худро ба таълиму тарбияи насли наврас бахшидаанд ва имрӯз низ ҳамчун фидои маориф дар тарбия ба камол расонидани насли ҷавони омӯзгорон саҳми арзишманд мегузоранд. Яке аз ҳамин гуна устодони фидой, ки ҳастияшро ба таълиму тарбияи насли наврас бахшидааст, Ғанӣ Сафаров мебошад. Ӯ соли 1959 мактаб - интернати давлатии Кангурти ноҳияи Дангараро хатм намуда, ба омӯзишгоҳи касбӣ-техникии №24-и шаҳри Ваҳдат дохил шуда, соли 1961 онро бо ихтисоси муҳандиси автомобил ва мошинҳои ҳоҷагии халқ хатм намудааст.

Солҳои 1961-1962 ҳамчун муаллими асосҳои истеҳсолоти мактаби таҳсилоти миёнаи умумии №6 дар деҳаи Кангурт кор карда, баъдан дар факултети география-табиатшиносии шӯъбаи химия ва биоло-

Умри пурбаракат

гияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айни таҳсил намудааст. Мавсуф дар давраи донишҷӯӣ ба омӯзиши химия рағбати зиёд дошт ва пайваста ба дарсҳо бо тайёриву омодагии ҷиддӣ меомад. Ҳамин буд, ки ҳанӯз дар оғози донишҷӯӣ узви ҷамъияти химикони ба номи Менделееви Академияи илмҳо буд. Инчунин, раиси ҷамъияти илми донишҷӯёни факултет, роҳбари маҳфили химия буда, дар корҳои илмии донишҷӯӣ дар мавзӯҳои

«Нақши полимерҳо ва аҳамияти онҳо дар ҳоҷагии халқ», «Ҷайра» ва «Паразитҳои мурғ» кори илмӣ анҷом додааст.

Аз соли 1967 то соли 1977 дар вазифаи муаллими химия ва биологияи мактаби №8-и ҷамоати Кангурти ноҳияи Темурмалик кор карда, дар ин давра ҳамчун омӯзгори соҳибфазилату донишманд тавонист шавқу рағбати хонандагонро ба омӯзиш бештар намоёнд. Инчунин, дар вазифаи директори муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии №6, №12, №39 ва №1-и ноҳияи Темурмалик фаъолият кардааст. Соли 1971 вакили анҷумани 2-юми химикони ИҶШС дар шаҳри Москва буд.

Солҳои 1980-1986 иҷроии вазифаи мудири шӯъбаи маорифи ноҳияи Темурмаликро ба уҳда дошт. Дар ин давра шӯъбаи маорифи ноҳия 3 маротиба ғолиби мусобиқаи сотсиалистии собиқ вилояти Кӯлоб гарди-

да, бо 3 мошини сабукрав, ифтихорномаҳо ва Байраки сурхи сайёр мукофотонида шудааст.

Ғ. Сафаров ҳоло раиси Шӯрои собиқадорони ҷангу меҳнати ноҳияи Темурмалик буда, дар корҳои ҷамъиятӣ фаъолона ширкат меварзад.

Мавсуф барои фаъолияти густурда дар таълиму тарбияи насли наврас ва рушду пешрафти ноҳия бо нишонҳои «Аълочии маорифи ИҶШС», «Аълочии маорифи халқи Тоҷикистон», бо медалҳои «Ветерани меҳнат», «70-75-солагии Ғалаба дар Ҷанги Бузурги Ватанӣ, 1941-1945», «100-солагии Инқилоби Октябр», «10-солагии Артиши миллӣ», бо ифтихорномаи фахрии Вазорати маорифи халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ду ифтихорномаи Академияи илмҳои Сибири ИҶШС ва ғайра қадрдонӣ шудааст.

Ба собиқадори маориф, омӯзгори фидой ва инсонии шарифу матиниро Ғанӣ Сафаров тани сихат ва саодати бардавом таманно дорем.

Н. САНГИНЗОДА,
«Омӯзгор»

ТАҲСИЛОТИ ИЛОВАҒӢ

Вусъати фаъолияти маҳфилҳо

Бо мақсади шинос шудан ба фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти иловагии минтақаи Кӯлоб суҳбате доштем бо директори Муассисаи таҳсилоти иловагии минтақа Ҳайдар Ҳайдаров. Мавсуф иброз дошт, ки дар муассисаи таҳсилоти иловагии минтақаи Кӯлоб 37 маҳфили хунаромӯзию таълимӣ ва 112 гурӯҳ бо фарогирии 1120 нафар хонанда фаъолият мекунад, ки ба онҳо 37 нафар методисту устодони варзида машғулият мегузаронанд. Машғулиятҳоро ба сабаби нарасидани синфхонаҳои таълимӣ роҳбарони маҳфилҳо дар назди муассисаҳои таълимӣ, аз ҷумла, мактаби Президенти ва мактаб-интернати ҷумҳуриявӣ воқеъ дар каламрави шаҳр мегузаронанд. Ҳамзамон, дар назди шӯъбаи маорифи шаҳри Кӯлоб ва шӯъбаи маорифи ноҳияҳои минтақа 10 муассисаи таҳсилоти иловагӣ фаъолият мекунад, ки аз 212 маҳфил ва 620 гурӯҳ, ки дар онҳо 6831 хонанда болаёқат ҷалб гардидаанд.

Аъзои маҳфилҳои бофандагӣ,

кандакорӣ, дӯзандагӣ, қадбону, ибтидои моделсозӣ, гулпарварӣ ва компютерӣ хеле фаъол буда, дар ҷорабиниҳои вилоятӣ ва омӯзиши ҷумҳуриявӣ мунтазам ширкат варзида, сазовори ҷойҳои ифтихорӣ гардидаанд. Соли ҷорӣ маъмурияти муассисаи таҳсилоти иловагии минтақа, тибқи нақша 40 ҷорабиниҳои оммавӣ - тарбиявӣ (сайёҳӣ, варзишӣ, фарҳангӣ, мизи мудаввар, конференсияҳо ва озмунҳо) гузаронидаанд. Аз ҷумла, аъзои муассисаи иловагӣ дар озмунҳои «Тирамоҳи заррин», «Ихтироҷкори наврас» ва «Сайёҳӣ ва кишваршиносӣ», ки дар Маркази ҷумҳуриявии муассисаҳои таҳсилоти иловагии назди Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида шуд, сазовори ҷойи аввал гардидаанд.

Дар муассиса ба наздикӣ мусобиқаи ҳарбӣ - варзишии «Ватанпарвар» бо иштироки дастаҳои 10 шаҳру ноҳияи минтақаи Кӯлоб гузаронида шуд, ки ҷойи якумро дастаи ноҳияи Мир

Сайид Али Ҳамадонӣ, ҷойи дуюмро дастаи шаҳри Кӯлоб ва ҷойи сеюмро дастаи ноҳияи Балҷувон сазовор гаштанд. Баҳри баланд бардоштани маҳорати касбии хонандагон аз худ намудани хунароҳи мардумӣ, интиҳоб намудани касби оянда, дар байни хонандагони муассисаҳои таълимии шаҳру ноҳияҳо ва аъзои маҳфили муассисаҳои таҳсилоти иловагии минтақа, озмунҳои «Рассом бехтарин», «Дӯзандаи бехтарин», «Чевари гулдаст» гузаронида шуда, дар ин ҷорабинӣ хонандагон хунаро маҳорати худро намоиш доданд.

Бо иштироки аъзои маҳфили муассисаҳои таҳсилоти иловагии шаҳру ноҳияҳои минтақаи Кӯлоб дар бинои китобхонаи вилоятии шаҳри Кӯлоб озмуни минтақавӣ «Фурӯги субҳи донои китоб аст» гузаронида шуд. Узви маҳфил Робия Тағоева барои иштирок намудан ба даври вилоятӣ роҳхат гирифт.

Шариф АБДУЛҲАМИД,
«Омӯзгор»

Аҳли маорифи шаҳри Роғун аз даргузашти омӯзгори варзида, собиқ мудири шӯъбаи маорифи шаҳр Қадим ҲАЙДАРОВ андухгин буда, ба аҳли оила ва ҳешовандони марҳум изҳори ҳамдардӣ ва таслият мекунад.

Кормандони Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳамкори худ Абдулбосит Фазлиддинзода бинобар даргузашти ПАДАРАШ ҳамдардӣ баён мекунад.

Кормандони ҳафтаномаи «Омӯзгор», маҷаллаҳои «Маърифати омӯзгор» ва «Маорифи Тоҷикистон» ба корманди Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Абдулбосит Фазлиддинзода бинобар даргузашти ПАДАРАШ изҳори таслият менамоянд.

Диққат: озмун!

Донишқадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улугзода дар ҳамбастагӣ бо ҳафтаномаи «Омӯзгор»-и Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муносибати Рӯзи забони давлатии Тоҷикистон барои бехтарин мақолаҳо дар мавзӯи «Пешвои миллат – хомӣ, арҷгузор ва тарғибгари забони тоҷикӣ» озмун эълон мекунад.

Дар мақолаҳо бояд бештар ба хидматҳои барҷаставу мондагори Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар рушду такомули забони тоҷикӣ ва ифтихори миллию асолати таърихӣ дар осори Пешвои муаззами миллат таваҷҷуҳ зоҳир карда шавад. Аз бозгӯи суҳанони умумию тақрор хушдорӣ бояд кард.

Ба мақолаҳое, ки дар баробари мавзӯи тозаву ҷолиб забони шевою хушобуранг доранд, афзалият дода мешавад. Мақолаҳо метавонанд илмӣ, илмию оммавӣ, публицистӣ, ёддоштӣ ва ё методӣ бошанд.

Озмун аз рӯзи эълон шудани охири моҳи сентябр идома меёбад ва дар арафаи Рӯзи забони давлатии Тоҷикистон (5-уми октябр) ҷамъбаст мегардад.

Мукофотҳо барои ғолибон:

Ҷойи 1 – 2200 сомонӣ

Ҷойи 2 – 1600 сомонӣ

Ҷойи 3 – 1200 сомонӣ

Таъкид:

Ҳаҷми мақолаҳо набояд аз 3-4 саҳифаи ҷопи компютерӣ (ҳарфи Times New Roman Т. 14 - 1,5 интервал) зиёд бошад, дар акси ҳол, ба озмун роҳ намеребанд.

Пас аз ҷамъбасти озмун мақолаҳо дар шакли китоби алоҳида интишор хоҳанд шуд.

Донишқадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи С.Улугзода
Ҳафтаномаи «Омӯзгор»

Диққат: озмун!

Ҳафтаномаи «Омӯзгор» бо мақсади нақшгузори дар татбиқи ҳадафҳои Солҳои рушди саноат, ки бо ибтиқори Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар иртибот ба ҳадафи ҷоруми стратегияи мамлакат – саноатикунони босуръат эълон шудааст, барои бехтарин мақолаву гузоришҳо дар мавзӯи «Нақши маориф ва илм дар татбиқи ҳадафҳои Солҳои рушди саноат» озмун эълон менамояд. Нигоштаҳое, ки ба озмун фиристода мешаванд, бояд ба умдатарин масоили рушди саноат, ҳамбастагии илму амал, имконоти мавқеи аҳли маориф вобаста ба раванди саноатикунони кишвар бахшида шуда, мулоҳизоту пешниҳодот ва андешаву баррасии ҷолибро дар бар гиранд, забони равону муассир дошта бошанд.

Озмун аз оғози моҳи феврал то охири моҳи август идома меёбад ва дар арафаи Рӯзи Истиқлоли давлатии ҷумҳурии ҷамъбаст мегардад.

Барои ғолибон мукофотҳои зерин муқаррар шудааст:

Ҷои аввал: 2000 сомонӣ

Ҷои дуюм: 1500 сомонӣ

Ҷои сеюм: 1000 сомонӣ

Ғолибон, ҳамчунин, бо ифтихорнома ва тухфаҳои хотиравӣ қадр карда мешаванд.

Таъкид:

Мақолаҳо набояд аз 3-4 саҳифаи ҷопи компютерӣ (ҳарфи Times New Roman Т. 14-1,5 интервал) зиёд бошанд, дар акси ҳол ба озмун роҳ намеребанд.

Сафробахши ғаҳон омӯзгор аст.

ОМӢЗГОР

Муассис: Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

Почтаи электронӣ: omuzgor@inbox.ru

Сомонаи ҳафтанома: www.omuzgor-gazeta.tj

Сармуҳаррир
Ноилшоҳ НУРАЛИЗОДА

Ҳайати Р. САИДЗОДА, Э. НАСРИДДИНЗОДА, Н. САИД, Ҷ. ҚЌРАЗОДА, Л. АБДУЛҲОЛИҚЗОДА, Ш. ХАЙРЗОДА, таҳрир: З. АБДУЛЗОДА, Ф. РАҲИМӢ, А. МУРОДӢ (ҷонишини сармуҳаррир), Н. ОХУНЗОДА (котиби масъул)

Суроға: 734025, ш. Душанбе, х. Айни - 126, Телефонҳо: қабулгоҳ - 225-81-55, ҷонишини сармуҳаррир - 225-81-58, котибот - 225-81-57, муҳосибот - 225-81-61

«Омӯзгор» тахти рақами 0018/рз, аз 13.07.2015 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав номнавис шуда, тахти рақами 0110005977 дар Кумитаи андозаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифта шудааст. Нашрия ба хотири ҷандандешӣ маводе низ ба таъби мерасонад, ки идораи ҳафтанома метавонад бо муаллифони ҳамфикр набояд ва барои онҳо масъулият ба уҳда нагирад.

Навбатдори шумора Ш. РАҶАБЗОДА

Ҳафтанома дар матбааи нашриёти комплекси «Шарқи озода» ба таъби расид. | Индекси обуна - 68850 | Адади нашр: 40883 | Таррох: С. Ниязов | Ҳуруфчинон: С. Мӯсоева ва Д. Забиров

Навиштаҳо ва суратҳои ба идораи ҳафтанома воридгашта ба ғардонида намешаванд. Идораи ҳафтанома навиштаҳо дар ҳаҷми на бештар аз 4 саҳифаи компютерӣ андозаи 14 (фосилаи 1,5) - и ҳарфи Times New Roman Т. 14 қабул менамояд.